

Medias roll i ökning av främlingsfientlighet och rasism under COVID-19-utbrottet: analys av nyhetsrubriker

Bušić, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:208488>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-29**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Katarina Bušić

**Medias roll i ökning av främlingsfientlighet och rasism under COVID-19-
utbrottet: analys av nyhetsrubriker**

Masteruppsats

Handledare:

Goranka Antunović, *fil dr*

Marina Grubišić, *fil dr*

december, 2021

Innehållsförteckning

I. Introduktion	3
II. Syfte och hypoteser	4
III. Teoretisk ram	6
III.1 Teorin om kontextmodeller	6
III.2. Delad kunskap och nyheter	8
III.3. Media och rasism	9
IV. Metod	11
IV.1. Skapande av korpus	11
IV.2. Analysmetod	12
V. Analys av rubriker	13
V.1. Engelska rubriker	15
V.1.1 Kina	16
V.1.2 Myndigheterna	19
V.1.3 Viruset.....	21
V.2 Kroatiska rubriker	22
V.2.1 Kina	23
V.2.2 Myndigheterna	25
V.2.3 Viruset.....	28
V.3 Svenska rubriker	29
V.3.1 Kina	31
V.3.2 Myndigheterna	33
V.3.3 Viruset.....	34
VI. Diskussion	36
VI.1 Antal rubriker.....	36
VI.2. Skrivstil	37
VI.3. Rubriker om Kina	38
VI.4. Rubriker om myndigheterna	40
VI.5. Rubriker om viruset.....	41
VII. Slutsats	42
VIII. Summary	45
IX. Sažetak	54
X. Referenser	55

I. Introduktion

Under januari 2020 började världen att förändra. Ett nytt hot förekom. Forskare döpte detta hot till coronavirus eller sjukdomen COVID-19. Coronavirusutbrottet är en pandemi av viruset SARS-CoV-2, som kan resultera i en typ av lunginflammation med symptom som snuva, andnöd, huvudvärk, hosta och feber.¹ Men coronavirus är också dödligt. Antalet nya infekterade och dödsfall ökar dagligen. Just nu, i maj 2021, då jag skriver denna introduktion, finns det 21,794,963 aktiva fall i världen.² Utöver det, har det totala antalet dödsfall stigit upp till över två miljoner och fortsätter att växa i en alarmerande takt. Snart ska det nå över tre miljoner.

Allt detta har lett till enorma negativa konsekvenser – både i ekonomi och i hur människor fungerar som ett samhälle. Finansministern Magdalena Andersson skriver i sin presentation om ekonomiska bedömningar av coronaviruset att ”finansdepartementets lägesbedömning pekar på att den globala ekonomin påverkas med ungefär en halv procentenhet på årsbasis.”³ Hon citerar OECD, organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, som påpekade att ”produktionsminskningar i Kina känns runt om i världen, vilket återspeglar den viktigaste samt ökande roll som Kina har på globala försörjningskedjor, resor och råvarumarknader.”⁴

Förutom den negativa inverkan på världens ekonomi har viruset skakat samhället hårt. Det har tvingat oss att förändra vårt levnadssätt och sättet hur vi samarbetar med varandra. När viruset började spridas allt snabbare från Kina, en känsla av rädsla uppträdde i olika samhälle över hela världen, men inte bara för möjligheten att bli sjuk. Sedan utbrottet har främlingsfientligheten och rasismen ökat, särskilt mot kineserna. I början fanns det bara falska anklagelser mot asiatiska människor om virusets spridning ur Kina. Tyvärr, har denna rädsla eskalerat i vissa delar av världen p.g.a. dessa anklagelser - främst i USA, där våld mot asiatiska människor har nått nya höjder och har resulterat i skottlossningar mot dem⁵. Delvis har denna fruktan berott på redan existerande fördomar och nationalistiska attityder, men subliminala meddelanden i medier, avsiktliga eller inte, har förmodligen också lagt till den

¹ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/about/symptoms.html> (27/03/2021)

² <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (27/3/2021)

³ <https://www.regeringen.se/493330/contentassets/b8eae37437c249698466222b86dedee2/presentationbild-er-ekonomiska-bedomningar-av-coronaviruset.pdf> (27/3/2021)

⁴ <https://www.regeringen.se/493330/contentassets/b8eae37437c249698466222b86dedee2/presentationbild-er-ekonomiska-bedomningar-av-coronaviruset.pdf.pdf> (27/3/2021)

⁵ <https://www.nytimes.com/live/2021/03/17/us/shooting-atlanta-acworth> (6/7/2021)

<https://edition.cnn.com/2021/05/05/us/anti-asian-hate-crimes-study/index.html> (6/7/2021)

<https://www.voanews.com/usa/attacks-asian-americans-spiked-164-first-quarter-2021> (6/7/2021)

växande aversionen samt misstron. Eftersom mediavärlden domineras av vita läsare, spelar representationen en viktig roll i hur minoriteter uppfattas av allmänheten. (Van Dijk 2000: 37) Många människor, särskilt i länder med homogen befolkning, har inte kontakt med några minoriteter. Det betyder att deras åsikter om minoriteter baseras på hur nyhetsbyråer skriver om dem. Nyheterna är deras främsta sätt att lära om andra samhällen. Om medier visar dem i ett negativt ljus, är det fullt möjligt att befolknings åsikt ska bli negativ också.

När medierna rapporterar om viruset, skriver de ofta om dess ursprungpunkt, Kina. Medierna har skapat en bild av kineserna, viruset och deras koppling för sina läsare. Men det är inte bara några tomma ord. Nyhetskanalerna har makt och deras rapporter kan påverka samhällets åsikt om någon annan. Frågan är hur deras skrivande har påverkat de asiatiska människorna över hela världen och om dessa effekter fortfarande kan ses nuförtiden.

II. Syfte och hypoteser

Syftet med den här master uppsatsen är att ta reda på hur svenska, engelska och kroatiska medier har skrivit om COVID-19 när viruset började att sprida i januari 2020 och sedan jämföra det med deras skrivning om viruset och Kina i mars, när Italien hade fler fall än Kina och viruset var plötsligt i vår bakgård. Detta hade en enorm inverkan på nyheterna, som det senare kommer att diskuteras mer detaljerat. Den viktigaste punkten att undersöka om är hur medier kunde ha tillfört ökning av fruktan mot kineser (om de gjorde det). För att dra slutsatser om hur pandemin hanterades av de olika medierna, har jag fokuserat på tre olika aspekter av nyheter, som alla ingår i mina tre hypoteser. Nedan presenterar jag varje hypotes och diskuterar den vidare. Min första hypotes är:

1. *Mediers bild av coronavirusutbrottet och minoriteter har förändrats under perioden från den 26 januari till den 8 mars.*

Jag tror att medierna med tiden blev mer medvetna om potentiella sociala problem deras rapporter kunde leda till i slutet. I början var de kanske inte så fokuserade på sina formuleringar, men senare började man uppmärksamma den stora roll som medier har i hur människor såg på viruset och likaså på minoriteter. Helt allmänt kan man säga att medier, genom att skriva om viruset som något farligt, kan påverka allmänhetens uppfattning och förorsaka panik. De kan skildra forskarna, vårdpersonalen och regeringen som hjältar, men deras beskrivning kan också leda till att de uppfattas som skurkar.

Vidare, har rasism varit en pågående fråga i världens olika samhälle och den påverkar minoriteter till och med i dag. Mediers skrivande är ofta under granskning när nyheter kopplar till minoriteter. Därför förväntas det av dem att förbli neutrala när de rapporterar om

dessa grupper. Men är denna grad av neutralitet ens möjlig? Om de beskriver minoriteter på ett negativt sätt utan anledning, kan de anklagas för att vara indirekt rasistiska. Jag tror att medier, för att undvika potentiella konflikter mellan de olika samhällsgrupperna, förändrade hur de skrev om viruset och Kina efter den första spridningen i januari. Det är också möjligt att deras rubriker förändrades under denna period eftersom de fick negativ återkoppling från sina läsare. Jag hoppas jag ska kunna bestämma vilka förändringar inträffade mellan de första och senare rubriker i tre olika länder – Sverige, Kroatien samt Storbritannien.

Min andra hypotes kopplar till skillnader bland medier i olika länder, främst Sverige, Kroatien och Storbritannien. Hypotesen är:

2. *Mediers bild av coronavirusutbrottet och minoriteter var olik i Sverige, Kroatien och Storbritannien.*

Dessa tre länder har ganska olika befolkningar. Storbritannien och Sverige har mer heterogena samhällen, medan Kroatien inte har det. Eftersom Kroatiens befolkning är mer homogen, många kroater har inte fått kontakt med någon av asiatiskt ursprung. Asiatisk minoritet är mer närvarande i de två västländerna. Enligt Storbritanniens ONS, landets statistiska kontor, utgjorde asiater cirka 25% av Storbritanniens befolkning 2016.⁶ Sveriges folkräkning visar att 310 293 personer uppgav 2020 att de var av asiatiskt ursprung.⁷ Å andra sidan, har Kroatien ingen information på sin nationella statistikwebbplats om hur många asiater som bor i landet. Därför är relation mellan kroater och asiatisk minoritet olik förhållandet i Sveriges eller Storbritanniens. Följaktligen tror jag att kroatiska medier inte skrev på samma sätt om asiatisk minoritet och viruset som de andra två länderna.

Vidare, när coronavirus först uppträdde, reagerade Kroatiens, Storbritanniens och Sveriges regeringar annorlunda. Till följd av det kan vi se att de inte pratade på samma sätt om viruset. Exempelvis, var Sverige i början av pandemin ganska avslappnad, medan Kroatien och Storbritannien såg viruset som ett farligt hot. I denna undersökning vill jag se hur detta påverkade deras nyheter både om minoriteten och viruset.

Till slut ska jag diskutera min tredje och sista hypotes:

3. *Det var flera nyhetsartiklar om rasistiska angrepp mot minoriteter i mars 2020 än i januari.*

⁶<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/articles/researchreportonpopulationestimatesbyethnicgroupandreligion/2019-12-04#population-estimates-by-ethnic-group> (28/3/2021)

⁷http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/en/ssd/START_BE_BE0101_BE0101F/UtlmedbR/table/tableViewLayout1/ (28/3/2021)

En stor del av samhället blev fokuserad på vad medier skrev om minoriteter. Det är möjligt att deras sätt att skriva påverkade hur vissa människor såg viruset och dess ursprung. Jag är intresserad av hur ofta artiklar om rasism dök upp i medier i Kroatien, Sverige och Storbritannien som ett försök att neutralisera det potentiellt växande hotet mot det asiatiska samhället. Dessutom vill jag se i vilken månad vi kan finna mest antirastiska artiklar. Jag förväntar mig att rubriker om detta var mer frekventa i mars när människor blev mer medvetna om problemet.

III. Teoretisk ram

Detta teoretiska avsnitt fokuserar på några grundläggande begrepp i diskursanalys. Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips (2000a: 66) skriver: ”Den kritiska diskursanalysen ställer upp teorier och metoder för att teoretiskt problematisera samt empiriskt undersöka relationerna mellan diskursiv praktik och social samt kulturell utveckling i olika sociala sammanhang.” Tidigare forskningar om interaktioner och sammanhang utgör grunden för min egen undersökning. Om man vill diskutera diskursanalys samt kodning i nyheters rubriker, måste man först förklara sammanhanget och dess sociala aspekter. Dessutom ska jag också se hur det återspeglas i nyhetspråk. Förutom översikten över några grundläggande begrepp diskuterar jag här den sociala aspekten av diskriminering och rasism.

III.1 Teorin om kontextmodeller Malcolm Coulthard (1985: 1) skriver att mänsklig interaktion består av tre element: mening (diskurs), form (lexikogrammatik) och substans (fonologi). Han beskriver hur lingvisters syn på diskursanalys har förändrats under många år – från Firth, som sa att lingvister måste intressera sig för den ”verbal process in the context of situation”, till Noam Chomsky som fokuserade mer på språkets grammatiska aspekter. (ibid. s. 1-2) De sociala elementen kring språket introducerades inte förrän George och Robin Lakeoff, som hävdade att grammatik inte kan studeras utan betydelse och det sociala sammanhanget. (ibid. s. 3) Detta har lämnat ett varaktigt intryck på diskursanalysen än till idag.

När man pratar om diskursanalys, hänvisar man till hur språket betar sig i vissa sammanhang. Vilka ord ska vi använda när vi är någonstans med vänner och vilka när vi pratar med vår chef? Vårt språk förändras beroende på situationen samt omgivningen vi befinner oss i. Enligt James Paul Gee, den traditionella synen påstår att det mänskliga sinnet är en ”regelföljande” enhet som fungerar på abstrakt och allmänt sätt. (1999: 53) Dessutom skriver han: ”The human mind is a “pattern-recognizing” device that works primarily by

storing experiences and finding patterns in those experiences.” (ibid.) Det betyder att diskurs inte påverkar hur vi pratar mer än själva situationen. Detta påstående har dock ett stort problem. Enligt Teun A. van Dijk, finns det ingen direkt koppling mellan situationella (sociala) strukturer och diskursstrukturer. (2009: vii) Om det fanns en koppling, skulle vi alla säga samma sak i liknande situationer. I stället, vad vi säger bestäms av det sociala sammanhanget eller ”diskursmodeller”. Diskursmodeller är förenklade, ofta omedvetna och självklara teorier om hur världen fungerar och vi använder dem för att göra vårt dagliga liv enklare. (Gee 1999: 71) Några viktiga egenskaper hos dessa modeller är att de är mentala, de härrör från unika upplevelser (vilket betyder att de är subjektiva), de är också dynamiska, schematiska, ofta planerade och egocentriska. Men, viktigast av allt, är de kulturellt varierande. (Van Dijk 2008: 16-24) Teun A. van Dijk kallar dessa mentala modeller ”kontextmodeller”. (2009: 6) Han påstår (2008: 1) att vi, för att kunna förstå en viss diskurs, behöver en stor mängd av ”kunskap om världen”. Med andra ord, när vi pratar med varandra, delar vi en kunskapsram som gör att interaktionen kan flöda naturligt. Brist på kunskap om ämnet kan ofta leda till förvirring och behov av ytterligare förklaringar. Med tanke på det kan man dra slutsatsen från det att vårt språk anpassas enligt vem vi pratar med, men denna delade kunskap innehåller mer än bara specifik kunskap. Det handlar också om vår sociala kunskap, om hur vi beter oss i olika situationer och hur vi pratar med någon beroende på deras kulturella och sociala bakgrund. Det hänvisar till outtalade regler i konversationer som kan variera från en kultur till en annan. Kontextmodeller kontrollerar hur deltagarna producerar samt förstår diskurs, hur man anpassar sig till den kommunikativa situationen från ett ögonblick till ett annat, och de definierar villkoren för diskursens lämplighet. (2008: xi) Dijk förklarar det ytterligare (ibid. s. 8): ”Cultural members thus learn that categories such as gender, age, ethnicity, status, kinship, intimacy or power are often relevant for the appropriate production or understanding of text or talk. Fundamental for a mutual understanding is to understand each other’s intentions.” Alla dessa kunskaper lagras i våra kontextmodeller. Modellerna byggs inte från grunden varje gång vi deltar i en konversation. Det skulle inte vara effektivt för våra hjärnor när vi lagrar information. Istället uppdateras modellerna med varje ny upplevelse, vilket låter vår kunskap växa. (ibid. s. 95) Kort sagt, måste de sociala aspekterna av språk samt vårt kunskap om olika ämnen beaktas när man undersöker språk. Därför är teorin om kontextmodeller relevant för min analys. Kontextmodeller är inte bara närvarande i verkliga konversationer, precis som delad kunskap inte bara spelar en roll i talat språk. Allt detta kan tillämpas på tidningsartiklar och nyhetsspråk. Det förklarar varför

tidningsspråket är så annorlunda än vad vi brukar höra i informella samtal. Detta diskuteras i nästa underkapitel.

III.2. Delad kunskap och nyheter Efter att kontextmodellernas roll i vår dagliga muntliga och skriftliga kommunikation beskrivits, är det möjligt att titta närmare på hur detta relaterar till nyheter. Enligt Roger Fowler (1991: 1) är en journalist någon som samlar fakta och sedan rapporterar dem objektivt. Eftersom journalisten agerar på det sättet, presenterar tidningen fakta rättvist utan partiskhet. Men medier visar ofta hur de själva ser på verkligheten, vilket betyder att de väljer vad deras publik ska läsa och från vilken synvinkel. På grund av det är Fowlers påstående endast möjligt i teorin och tillämpas sällan i nyheter. I III.1. diskuterades kontextmodeller och deras roll i konversationer. Även om delad kunskap är viktig i talade samtal, är det också något som journalister måste observera när de skriver en nyhetsartikel. Teun A. van Dijk understryker (2008: 86) tre olika typer av delad kunskap som journalisten kan säkert anta allmänheten har. Dessa kunskaper är:

1. Kunskap om vad sagts i tidigare nyheter
2. Sociokulturell kunskap läsarna delar som en gemenskap
3. Kunskap om alla mer inkluderande epistemiska samhällen som de är medlemmar i

Dessa sociala kunskaper och nyheters ideologi kontrollerar hur en artikel kommer att skrivas. Nyheter påverkar hur vi ser på vår verklighet, särskilt vår sociala verklighet. Nyhets ideologi spelar en stor roll i detta. Denna ideologi förändras baserat på vem målgruppen är. Om en tidning lutar mot mer konservativ publik, skulle deras bild av världen skilja sig drastiskt från en liberal synpunkt. Ofta påverkar en sådan omständighet orden som journalister använder i sina artiklar, särskilt när man talar om minoriteter. Det härrör från faktumet att ordförråd är, enligt Fowler, den mest integrerade delen av reproduktionen av ideologi i tidningarna. (1991: 84) Som jag har sagt i början av den här masteruppsatsen, har några människor inte haft mycket kontakt med någon från en minoritetsgrupp i homogena befolkningar, liksom den kroatiska. De har ett litet antal personliga upplevelser med minoriteter, men genom nyheterna har de utvecklat en bild av dem. Berger och Luckmann kallar detta "the social construction of reality". (ibid. s. 2) Colleen Cotter (2010: 2) skriver så här: "News language reflects and reinforces social norms, displays agendas, and develops identities, actions that are accomplished through language and the interaction of journalists, the public and human and natural events." Genom deras skrivning om dessa samhällen skapar nyheterna åsikter som kan influera deras läsare och vilket kan leda till negativa konsekvenser för minoriteten, särskilt under en större kris liksom en pandemi. Medan nyheter förväntas vara neutrala, håller de inte alltid fast vid denna regel (och det är tveksamt om det är möjligt). Jag ska diskutera

detta ytterligare i min analys av hur media agerade under pandemins början (se kapitel V. och VI.2.).

III.3. Media och rasism När människor deltar i interaktioner gör de det inte bara som individ. Alla av dem har sina egna personliga erfarenheter, livshistorier, självbiografiska minnen, avsikter och mål. Det betyder att de deltar i allt som sociala aktörer, som ingår i olika sociala grupper. (Van Dijk 2009: 71) Malcolm Coulthard (1985: 1) beskriver dessa sociala identiteter som olika sätt att delta i olika typer av sociala grupper, kulturer samt institutioner. Alla har mer än en social identitet. Våra sociala identiteter, liksom våra kontextmodeller, bestäms av följande kategorier: kön, ålder, etnicitet, nationalitet, yrke, sociala positioner (chef eller anställd), ideologiska identiteter (socialistiska, feministiska, pacifistiska), sociala relationer (mor, vän, klient) och kommunikativ roll (talare, lyssnare, läsare). (Van Dijk 2009: 76) Individer betonar dessa egenskaper och går med i en grupp. Jørgensen och Phillips (2000a: 51-52) förklarar det vidare: ”Gruppbildning måste uppfattas som en reducering av möjligheter. Människor konstitueras som grupp genom att vissa identitetsmöjligheter framhävs som relevanta och andra ignoreras. Denna process sker genom etablering av ekvivalenskedjor.” Vilka grupper vi tillhör influerar hur vi tar in information och från vilka källor. Människor som tillhör samma grupp tenderar att ha liknande kunskaper samt åsikter, vilket påverkar hur de talar om händelser i världen. Dijk (2009: 118) påstår: “It is generally assumed that situations, or some of their features - such as class, status, gender, ethnicity, age, power, networks and communities of practice - influence the way we write or speak.” Det gäller särskilt representationen av våra grupper. Enligt Jørgensen och Phillips (2000a: 52), är representation ett viktigt element i gruppbildningsprocesser. En grupp kan inte alltid vara tillsammans, men att prata om den via olika medier gör det möjligt för dem att fortfarande delta i viktiga diskussioner om ämnen som är relevanta för den gruppen, trots det fysiska avståndet. (Castelló 2016: 62) Det är likväl viktigt att notera att inte all representation i media är positiv. Det beror mycket på vem som skriver nyheterna och om vem nyheterna skrivs. Exempelvis, när medier skriver om sina grupper strävar de efter att visa dem själva och de som liknar dem i bästa möjliga ljus. Därför kan vi dra slutsatsen att det finns en gruppförskjutning åt sig själv och dess ideologier. (Van Dijk 2008: 166) Med andra ord, är vi mer benägna att mildra de ”dåliga” attityderna och handlingarna i vår egen grupp än i andra motstående grupper. När journalisten skriver sin artikel, måste hen ta hänsyn till flera omständigheter: allmänhetens intresse, kunskap om vad redaktören vill ha, tidningens ideologi, tidningsstilen och bland annat författarens identitet samt ideologi. (ibid. s. 107) Kort

sagt, kan en rapport om samma sak vara helt annorlunda baserat på vilken nyhetskällor du läser eller lyssnar på.

Följaktligen har det blivit en viktig punkt för läsarna hur nyhetskanaler uttrycker sina rapporter eftersom dåliga formuleringar när man talar om minoritetsgrupper ofta kan ses som rasistiska. Rasism är inte något vi är födda med, men något man lär sig genom sitt liv. Dijk uttrycker (2016: 385) detta: "(...) cognitive basis of discrimination, is not innate, but is learned, as is the case for all social attitudes and ideologies." Det är sammanbundet med folkets brist på erfarenheter med minoriteter och hur nyheterna kan påverka vår ideologi och åsikter. De hjälper sina läsare att skapa attityder, som senare kan bli fördomar. Uta M. Quasthoff (1989: 183) definierar attityder som mentala samt neurala tillstånd, vilka är dynamiska och kan förändras baserat på vem och vad vi interagerar med samt vår situation. Om minoriteten ständigt representeras på ett negativt sätt och ofta förknippas med negativa saker som brott, fattigdom, droger, konstigt kulturellt beteende m.m. kan dessa attityder förvandlas till fördomar. (ibid. s. 184) Dessutom förklarar Uta M. Quasthoff (ibid.):

Prejudice is defined by most authors as a normally negative attitude towards a social group. (...) As opposed to stereotype, which for the purpose of linguistic access has been defined as the *verbal* expression of a certain type of belief, prejudice is clearly a *mental* state, composed of – normally negative – attitudes towards social groups and matching stereotypical beliefs.

Medias makt härrör från hur de styr diskursen om de mindre representerade sociala grupperna. Även om journalisters primär uppgift är att klargöra och förenkla komplexa nyheter samtidigt som de förblir helt neutrala, uppnås detta inte ofta i verkligheten. (Colleen 2010: 9) Medias värld domineras av vita läsare och författare. (Van Dijk 2008: 183) Det leder ofta till att den vita befolkningen visas i ett positivt ljus, medan minoriteter representeras mycket sällan i nyheterna och de förknippas ofta med dåliga saker journalister skrev om dem. (ibid.) När Dijk skriver om mediernas roll i reproduktion av rasism påpekar han:

Attention paid to ethnic groups in the media is very limited, unless minority groups are associated with violence, illegality, crime, or 'strange' cultural behavior... News reports tend to be about topics that are often instances of prevailing, ethnic stereotypes or prejudices... They are portrayed as 'problem people' causing trouble. They appear less as major agents, unless accused of negative acts. (1989: 218)

Han kallar detta "ny rasism". Ny rasism skiljer sig från dess äldre form (liksom slaveri, segregering, lynchning), men man kan använda den för att marginalisera och utesluta

minoriteter från samhället. (2000a: 34) Denna form av rasism är gömd i texter. Den är symbolisk och aldrig uppenbar. De sociala grupperna vid makten, i detta fall den vita gruppen, skulle aldrig öppet erkänna att de är rasistiska. (ibid.) Istället uppnås detta genom den tidigare nämnda användningen av negativa och indirekta fraser, vilka ofta visar grupperns ideologi. Dijks ”ny rasism” är något vi kan hitta idag i olika nyheter. Detta är särskilt närvarande under krisperioder, till exempel under coronavirusets utbrottet. Jag är intresserad av hur de vita eliterna har påverkat representation av asiatiska minoriteter under denna period. Eftersom denna form av rasism inte är direkt, beslutade jag att fokusera på fraser som användes i nyhetsrubriker och studera dem genom kritisk diskursanalys. Min metod beskrivas mer detaljerat i nästa del.

IV. Metod

IV.1. Skapande av korpus För denna undersökning sammanställde jag en korpus med svenska, engelska och kroatiska tidningsartiklars rubriker från olika nyhetswebbplatser. Alla rubriker publicerades under perioden mellan den 26 januari 2020 och den 8 mars 2020. Jag beslutade att bara fokusera på nyheternas rubriker eftersom jag ville begränsa min korpus. Dessutom är rubriker det första man läser innan man dyker in i artikeln (om man fortsätter att läsa alls). Med andra ord är rubriker det första intrycket journalisten lämnar på läsaren samt de kan också vara det enda. På grund av detta är deras formulering mycket viktigt.

Sedan valde jag mina huvudkällor för dessa rubriker. För att möjliggöra lika representation av nyheter på alla tre språk (kroatiska, svenska och engelska) valde jag sex olika nyhetskanaler, två per varje språk. Så att vi få en bättre bild av virusutbrottet i dessa länder skulle vara möjlig, såg jag också till att de två nyhetskanalerna var olika i den typen av nyheter de rapporterade samt sättet hur de gjorde det. En av dem är således en tabloid, tidning som fokuserar mer på skvaller samt annat lättare innehåll (fast inte alltid), och den andra är en tidning som diskuterar mer allvarliga offentliga frågor som kopplar till ekonomi, politik, brottslighet samt andra liknande ämnen. Därför valde jag de följande nyhetskanalerna: *The Independent* och *Daily Mail* för engelska rubriker, *24 Sata* och *Večernji List* för kroatiska rubriker samt *Dagens Nyheter* och *Aftonbladet* för svenska exempel.

Eftersom coronavirusutbrottet blev en stor nyhet för alla, översteg antalet ett tusen nyhetsrubriker som producerades i vissa länder. Därför var jag tvungen, innan jag började med analysen, att se till att alla rubriker hade djupet som behövdes för denna undersökning. För att göra det ställde jag två kriterier som alla rubriker måste uppfylla:

- a. Rubriken måste innehålla ordet ”coronavirus” eller något som direkt kopplar till viruset, exempelvis ”virus”, ”vårdcentral”, ”doktor” och så vidare.
- b. Rubriken får inte endast rapportera det nya antalet fall eller dödsfall, utan den måste ge någon annan information.

Den främsta anledningen för att fallrapporterna togs bort från analysen var att deras information inte tillförde något till min undersökning. Det fanns också vissa rubriker som inte kopplade till viruset, men de hade detta ord i sina taggar. Med tanke på mitt ändamål, måste alla rubriker ha en tydlig koppling till pandemin. De rubriker som uppfyllde de här två kriterierna, togs med i min korpus, som har 354 rubriker i slutet.

IV.2. Analysmetod I min strategi för denna undersökning valde jag slumpmässigt 60 rubriker per nyhetskanal, 20 för varje månad under den valda perioden. Sedan analyserade jag vilka ord och konstruktionen journalister hade använt samt hur detta potentiellt kunde resultera i spridning av främlingsfientlighet i de respektive länderna. Analysen gjordes inom den teoretiska ramen för kritisk diskursanalys eftersom undersökningen handlar om sociala aspekterna av språket och inte bara de grammatiska formerna. James Paul Gee påstår att, även om att kommunicera information är språkets huvudsyfte, är det inte det enda. (1999:1) Han skriver mycket om språkets sociala roll samt hur vi använder språk för att stödja utförandet av sociala aktiviteter och sociala identiteter. (ibid.) Jag kategoriserade alla rubriker för att avgöra vilka innehöll potentiella skadliga element. Det gjordes genom kodning av rubriker. Huvudinspirationen för min process var James Paul Gees bok (1999) och hans beskrivning av processen. Baserat på hans process gjorde jag upp en lista med frågor som hjälpte mig i min kodning och gjorde hela processen mycket enklare. Frågorna nedan är en anpassad version av James Paul Gees (ibid. s. 110).

What are the situated meanings in phrases?
--

Which values are attached to places/times/bodies/people?
--

What discourse models are at play?

Is there any intertextuality?

What values are attached to quoted texts?

What is the connection with the mentioned text / quoted material?

How is intertextuality used?

What is the main activity?

Are there any sub-activities?

What actions compose the main and sub-activities?
What identities are under construction in the situation? How are these identities stabilized or transformed? What discourses are relevant in terms of identities? What social relationships are relevant? How are social relationships stabilized or transformed?
Do quotes set up certain relationships to other texts? What social goods (status, power, aspects of gender, race, class or more narrowly defined social networks and identities) are relevant in this situation? How are these social goods connected to the Discourse models? What language is relevant here?
Syntax analysis of the sentence
Are there any metaphors?

Jag beslutade grunda min analys på Gee eftersom hans frågor omfattar olika aspekter av diskurs – från aktiviteter till sociala element till hur diskursen ansluter till andra textformer. Genom hela sin bok lägger han stor vikt vid att språk ofta används för att stödja utförandet av sociala aktiviteter och sociala identiteter samt för att stödja mänsklig tillhörighet inom kulturer, sociala grupper och institutioner. (ibid. s. 1) Fokus på de sociala aspekterna av språket passar mitt tillvägagångssätt för denna undersökning, vilket kommer att bli tydligare i min analys. Utöver det är hans lista ganska organiserad och därför möjliggjorde den en enkel kategorisering av rubrikerna.

V. Analys av rubriker

I mitt kritiska tillvägagångssätt valde jag fraser i varje rubrik och identifierade deras placerade betydelser (“situated meaning”). Detta kallas kodning i kritisk diskursanalys. Gee (1999: 53) skriver om placerade betydelser: ”(...) words take on different meanings (have different situated meanings) in different contexts of use.” Vissa ord kan ha negativa konnotationer när de uttalas i vissa sammanhang, särskilt när de relaterar till minoriteter som ofta visas på ett negativt sätt. Jag tilldelade varje fras en placerad betydelse med hjälp av de ovannämnda frågorna. Dessa betydelser kopplar till kulturella sammanhang. (1999: 60)

Därför gjorde jag analysen med tanke på de huvudsakliga sammanhangen - pandemikontexten och västvärldens syn på hela situationen.

Genom min analys skapade jag en list av koder, vilka kan delas in i tre kategorier: de som har anknytning till Kina och asiatiska personer, de som pratade om myndigheterna och deras handlingar under COVID-19-utbrottet samt slutligen de som är nära knutna till själva viruset. Listan av koderna ser ut så här:

Kina
Viruset tillhör Kina eller Wuhan
Kina är fienden / skyldig
Den infekterade är från Kina eller någon annan plats i Asien
Myndigheterna
Myndigheterna är beredda att skydda oss mot viruset
Myndigheterna är inte beredda att skydda oss mot viruset
Informationer är inte korrekta
Rasism sprider sig
Viruset
Viruset är starkt och farligt
Viruset dödar
Viruset fruktas
Viruset sprider sig snabbt
Viruset borde inte fruktas
Viruset har stor inverkan på samhället
Viruset är ett mysterium
Orsaken är exotisk

Efter att jag ordnat alla mina valda rubriker i dessa kategorier, gick jag vidare och analyserade dem baserat på vilket land de kom från och hur de förändrades från slutet av januari till början av mars. I det följande diskuterar jag mina resultat först baserat på hur rubrikerna förändrades inom de tre länderna och sedan jämför jag nyhetskanaler från de tre länderna med varandra.

V.1. Engelska rubriker I min undersökning samlade jag rubriker från några av de största brittiska tidningarna – *The Independent* och *Daily Mail*. Jag valde dessa två tidningar på grund av deras tillgänglighet och otroliga räckvidd, liksom deras olika politiska hållningar. PAMCo, det styrande organet som övervakar publikmätningen för de tryckta medierna i Storbritannien, publicerade en rapport om hur många läsare vissa tidningar hade under perioden från april 2019 till mars 2020. Uppgifterna visar att *Daily Mail* nådde över 30000 läsare per månad, medan *The Independent* lästes av över 28000 personer.⁸

När vi tittar på hur många rubriker om COVID-19 som publicerades i dessa två tidningar kan vi se att antalet mellan de två är ganska olikt. I januari och delvis februari skrev *The Independent* sällan om coronavirus. Ut av hundratals rubriker de publicerade på sin webbplats på den tiden relaterade endast cirka tio per dag till pandemin. Antalet växte när viruset blev allvarigare och mer närvarande i Europa. Därför kunde man i den andra delen av februari hitta över 30 coronavirus rubriker per dag och i mars steg antalet till över 50. Med andra ord, *The Independent* publicerade mest av sina rubriker under den första veckan i mars. Å andra sidan, hade *Daily Mail* över 100 rubriker om virusets inverkan på samhället i början av pandemin och under den första veckan i mars publicerades över 300 rubriker per dag. Det betyder att *Daily Mail* publicerade tusentals rubriker på sin websida under denna period, vilket överstiger kraftigt *The Independents* antal. Anledningen till varför *Daily Mail* hade fler rubriker kunde vara att de använde sin plattform för att rapportera om nya antal av fall i länder över hela världen, särskilt i början av pandemin när varje nytt fall utanför Kina uppfattades som viktig nyhet för västländerna, bl.a. Storbritannien. Dessa rubriker ignorerades dock i den här studien eftersom de inte tillförde något till diskussionen utanför siffrorna. *The Independents* rubriker innehöll i de flesta fall mer information om olika sammanhang och inte bara om siffrorna. Några rubriker på *Daily Mails* websida skulle ofta upprepas samma dag, medan *The Independent* aldrig upprepade sina. Detta kan också förklara den stora skillnaden i antalen mellan de två. Utöver allt detta visar båda dessa nyhetskanaler en mycket rik skrivstil full av adjektiv och komplexa meningar. Denna typ av skrivning lämnar mer utrymme för att sprida sina ideologier och, i vissa fall, att leda till potentiella rasistiska fel.

Jag valde 20 rubriker per månad och nyhetskanal slumpmässigt. I slutet hade jag totalt 120 engelska rubriker (60 per tidning). Sedan analyserade jag dem med hjälp av den tidigare nämnda frågeserien baserade på James Paul Gees frågor som han kallade "Bygguppgifter" –

⁸ <https://pamco.co.uk/> (11/04/2021)

sju områden av "verklighet" vilka vi konstruerar när vi talar och skriver. (1999: 11, 98) Därefter kategoriserade jag resultaten i en tabell. Resultaten grupperades baserat på den månad rubrikerna publicerades i. Jag ska diskutera resultaten enligt de tidigare nämnda koderna. Nedan visas resultaten av alla 120 engelska rubriker:

Koder	The Independent (IN)				Daily Mail (DM)			
	Jan	Feb	Mar	Total	Jan	Feb	Mar	Total
Kina								
Viruset tillhör Kina eller Wuhan	13	1	0	14	1	5	0	6
Kina är fienden / skyldig	1	2	1	4	3	0	0	3
Den infekterade är från Kina	4	5	2	11	3	7	2	12
Myndigheterna								
Myndigheterna skyddar oss mot viruset	8	8	5	21	9	9	7	25
Myndigheterna skyddar oss inte mot viruset	2	2	2	6	2	0	1	3
Informationer är inte korrekta	0	0	1	1	0	4	0	4
Rasism sprider sig	0	2	2	4	0	2	0	2
Viruset								
Viruset är starkt och farligt	2	0	3	5	1	0	1	2
Viruset dödar	9	4	2	15	1	6	1	8
Viruset fruktas	4	3	5	12	6	2	4	12
Viruset sprider sig snabbt	11	5	4	20	1	1	2	4
Viruset borde inte fruktas	0	2	0	2	1	0	1	2
Viruset har stor inverkan på samhället	0	3	4	7	3	4	5	12
Viruset är ett mysterium	0	0	0	0	0	0	0	0
Orsaken är exotisk	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totala rubriker:				Totala rubriker:			
	60				60			

V.1.1 Kina Denna grupp hänvisar till de följande tre koderna: viruset tillhör Kina eller Wuhan, Kina är fienden/skyldig samt den infekterade är från Kina eller någon annan plats i Asien. Den första koden användes för rubriker som ofta hävdade att viruset började i Kina och därmed tillhörde detta land. Vanligtvis uppnåddes det genom genitivformen. Om vi tittar på tabellen ovan, kan vi se att *The Independent* hade 14 rubriker vilka kodades, medan *Daily Mail* hade bara sex totalt. Anledningen till att så många rubriker i *The Independent*

identifierades som sådana är deras fraserings. I början av pandemin hänvisade *The Independent* ofta till viruset som "det kinesiska viruset" eller "wuhan-viruset". Till exempel:

“China coronavirus: Beijing confirms human-to-human transmission of deadly virus, and fourth death” (IN)⁹

“Coronavirus: First case of deadly Chinese virus in US, officials say” (IN)¹⁰

Å andra sidan, *Daily Mail* hade bara en rubrik i januari som liknande de nämnda ovan:

”Lock suspected coronavirus patients in a room and leave straight away! UK doctors given extraordinary instruction by health bosses amid fears contagious Chinese disease has made its way to Britain” (DM)¹¹

Som Uta M. Quasthoff sa i sin artikel om sociala fördomar, visas rasism sällan på ett direkt sätt inom tidningsdomänen, utan är istället implicit. (1989: 183) *The Independents* formulering skapar en stark förbindelse mellan Kina och coronavirus samt understryker Kina som källan till viruset. Följaktligen ses spridningen av viruset ofta som Kinas misslyckande med att innehålla viruset. Denna idé förstärks när man hänvisar till viruset som något som tillhör Kina. Sådant språk, som kontrolleras av den dominerande gruppen (i detta fall de vita eliter), kan leda till växande fientlighet mellan asiatiska människor och västvärlden. Konservativa medier förnekade alla anklagelser om rasism. De påstod att användningen av frasen "kinesiskt virus" faktiskt var sant och därför inte rasistiskt. Denna känsla delades även av USA:s tidigare president Donald Trump.¹² Han sa den 18 mars: “It’s not racist at all. No, it’s not at all. It’s from China. That’s why. It comes from China. I want to be accurate.”¹³ Enligt Jérôme Viala-Gaudefroy och Dana Lindaman (2020), även om det inte fanns en skadlig avsikt bakom frasen "kinesiskt virus", personifierade dessa ord hotet. I fortsättningen skriver de:

Personification is metaphorical: its purpose is to help understand something unfamiliar and abstract (i.e. the virus) by using terms that are familiar and embodied (i.e. a location, a nationality or a person). But as cognitive linguists

⁹ <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/china-coronavirus-wuhan-human-transmission-outbreak-death-toll-symptoms-a9292801.html> (25/5/2021)

¹⁰ <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/coronavirus-us-china-virus-wuhan-cdc-america-death-toll-a9295456.html> (25/5/2021)

¹¹ <https://www.dailymail.co.uk/health/article-7921819/Lock-suspected-coronavirus-patients-room-leave-UK-doctors-given-extraordinary-instruction.html> (25/5/2021)

¹² <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/trump-twitter-coronavirus-chinese-virus-pandemic-latest-a9405656.html> (10/7/2021)

¹³ <https://factba.se/transcript/donald-trump-press-conference-coronavirus-briefing-march-18-2020> (16/4/2021)

George Lakoff and Mark Johnson have long shown, metaphors are not just poetic tools, they are used constantly and shape our world view.

Detta förklarar varför medierna slutade med användning av detta språk när de skrev om viruset samt varför både *The Independent* och *Daily Mail* inte hade några sådana rubriker i mars. Denna typ av fraser har kraft och kan indirekt påverka läsaren.

Koden som förbinder de infekterade med Kina är också ett ytterligare sätt att beteckna Kina som virusets ursprung, medan koden ”Kina är fienden eller skyldig” är ett resultat av denna förbindelse. Båda nyhetskanalerna hade ett liknande antal rubriker som visar att de smittade är asiatiska. Antalet minskade i mars, men det är möjligt att denna förändring hände eftersom Kina inte var epicentret för viruset längre och istället tog Italien dess plats. Bland annat, kan vi se att båda tidningar i slutet av den undersökta perioden undvek att använda språk som skulle måla Kina som den skyldige. Ändå inträffade negativa uttalanden några gånger. Nedan visas några exempel som beskrev Kina samt Kinas roll i pandemi. Till exempel:

“With the relentless spread of the Wuhan coronavirus, China may not conquer the world after all” (IN)¹⁴

En intressant fras som används här är *conquer the world* ("erövra världen"). *Erövra* användas ofta när man pratar om krig. I det här fallet, ser Kina ut som erövrare – ett ord med stora negativa konnotationer, som ofta beskriver någon som tar något aggressivt. Kina visas som ett hot mot världen, särskilt västvärlden. Ett sådant uttryck använder igen metaforer precis som de första exemplen. Enligt Florian Menz (1989: 234), är användning av ett sådant starkt emotionellt laddat språk är en form av manipulation man kan hitta i medier. Men medierna var inte alltid indirekta när de skyllde på Kina. Här finns en av de mer direkta rubrikerna:

”Coronavirus: China state secrecy likely caused deadly outbreak to worsen” (IN)¹⁵

I detta fall angav *The Independents* rubrik tydligt vem var anledningen till att vi – västvärlden – befinner oss i den nuvarande situationen. Detta görs genom en tydlig användning av ordet *caused* ("orsakat") i förhållande till Kina. Det sista exemplet jag vill fästa uppmärksamhet är:

“Chinese citizens fear the government is keeping information about the coronavirus secret as critics are silenced and official updates about the outbreak are 'quickly deleted' from social media” (DM)¹⁶

¹⁴ <https://www.independent.co.uk/independentpremium/china-coronavirus-wuhan-outbreak-symptoms-uk-huanggang-ezhou-a9299321.html> (25/5/2021)

¹⁵ <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/coronavirus-china-outbreak-wuhan-who-latest-a9313241.html> (25/5/2021)

Denna formulering visar Kina som ett kontrollerande styrande organ med många hemligheter – en bild ofta associerad med Kina i väst. Detta uppnås genom fraser som *critics are silenced* ("att tysta kritiker") och *fear the government* ("frukta regeringen") i detta exempel. Det och den redan existerande misstron ökade rädslan i väst. Kina uppvisas som ett land som arbetar mot västvärlden i denna pandemi snarare än att hjälpa den. Därför är det inte förvånande att läsarna tilldelade Kina skulden, som i början blev västra världens syndabock under denna fruktansvärda period.

Kort sagt, när man pratar om Kinas allmänna bild och representation av dess förhållande till viruset i brittiska medier kan vi se att både *The Independent* och *Daily Mail* ofta betonade att den infektionen kom från Kina. Denna information blev mindre viktig mot början av mars, när det nämnades sällan om infektionen kom från Kina eller inte. Förutom de negativa effekterna av sådana rubriker, berodde den senare bristen på omnämnande av Kina också på faktumet att landet inte var virusets huvudspridare längre.¹⁷ I en jämförelse av de två nyhetsportalerna, var *The Independent* mer benägna att direkt ansluta viruset till Kina i början, men på grund av frasens rasistiska natur, avstod de från dess användning senare. Detta är väldigt intressant eftersom sådant språk vanligtvis finns i de mer konservativa medierna, medan *The Independent* påstår sig luta mer åt vänster på det politiska spektrumet. Sådan formulering hittades sällan i *Daily Mail*, som härrör från en mer konservativ bakgrund. Båda tidningarna avstod från att direkt måla Kina som fiende, men det fanns några fall av detta ändå. Dessa typer av rubriker slutade dock i *Daily Mail* redan i januari, medan *The Independent* fortsatte att producera sådana rubriker även i mars (men i ett mycket litet antal). Omnämmandet av Kina minskade till stor del för båda i mars.

V.1.2 Myndigheterna Förutom hur media representerade Kina i sina nyheter, kunde deras representation av myndigheter också ha spelat en viktig roll för hur vi uppfattar de som leder oss under denna kristid. Myndigheterna som om de hade kontroll över situationen förhindrade man panik och istället lugnade allmänheten. Vidare kan denna typ av representation associeras med manifestationen av Dijks gruppbias. (2008: 166) Man kan mildra de dåliga beslut som fattas av ens egen grupp och istället fokuserar på den andra, i detta fall Kina. Nyhetskanaler är mer benägna att visa myndigheterna på ett positivt sätt och framhäva deras åtgärder för att förhindra att COVID-19 sprider sig ytterligare. Siffrorna bekräftar det. Både *The Independent* och *Daily Mail* hade ett stort antal rubriker som visade

¹⁶ <https://www.dailymail.co.uk/health/article-7922219/Chinese-citizens-fear-government-not-disclosed-things-coronavirus.html> (25/5/2021)

¹⁷ <https://www.independent.co.uk/news/health/coronavirus-latest-europe-china-spread-iran-world-health-organisation-a9371071.html> (10/7/2021)

dem som hjältar, snarare än att fokusera på deras misslyckanden. Därför kunde jag hitta över 20 rubriker som passade koden ”Myndigheterna skyddar oss mot viruset” i båda nyhetskanalerna och antalet var konstant under månaderna. Å andra sidan var alla direkta och indirekta anklagelser sällsynta händelser i båda medierna. *The Independent* hade sex rubriker som talade negativt om myndigheterna, medan *Daily Mail* hade bara tre. Jämfört med den tidigare diskuterade representationen av Kina kan vi dra slutsatsen att *The Independent* baserade sin fokus på dem utanför sin grupp, i detta fall västvärlden. De var mer benägna att lägga skulden på Kina i början, medan de ignorerade västens otillräcklighet att begränsa viruset. Situationen förändrades i början av mars, men antalet negativa rubriker om myndigheterna förblev detsamma i *The Independent*. *Daily Mail* hade lika många rubriker i båda koderna och därför kan vi säga att de inte visade någon preferens och förblev mestadels neutrala.

Dessutom är det intressant hur nyheterna pratade om rasism under denna tid. Som jag redan har sagt, spelar medier en stor roll i hur minoriteter ser ut och formuleringar i tidningsartiklar kan leda till en ökning av rasism i deras samhället. *The Independent* hade fler rubriker som omnämnde rasism. Deras antal ökade i slutet av februari och mars. Men, även om de pratade mer om virusets effekter på asiatiska minoriteter, var antalet fortfarande ganska lågt. Bara sex rubriker som tog itu med detta problem publicerades under dessa tre månader i både *The Independent* och *Daily Mail*. Några exempel är:

“I don’t want your coronavirus in my country’: Young Singaporean man beaten up in racist attack in London“ (IN)¹⁸

“Mum told me I can't play with you because you've got the virus': How Chinese children in UK are suffering a racist backlash due to coronavirus - as adults are shunned on buses and trains“ (DM)¹⁹

Mest av de engelska rubriker som resonerade om rasism innehöll ofta ett citat med rasistiska känslor och fraser som *racist attack* (”rasistisk attack”) eller *racist backlash* (”rasistisk motreaktion”), precis som de rubrikerna ovan. Dessa citat och fraser gjorde ofta rasismens effekter på minoriteten mer synliga, men de också gjorde det möjligt för nyhetskanalerna att distansera sig från sådana meddelanden. På så sätt säkerställde de att de rasistiska orden inte förväxlades med deras egna åsikter. Därmed undvek de också risken att de själva skulle anses vara rasistiska.

¹⁸ <https://www.independent.co.uk/news/uk/crime/racist-attack-coronavirus-news-london-facebook-a9371326.html> (25/5/2021)

¹⁹ <https://www.dailymail.co.uk/news/article-7964263/Chinese-children-UK-suffer-racist-backlash-coronavirus.html> (25/5/2021)

Sammanfattningsvis kan det sägas att de engelska nyhetskanalerna understrykte myndigheternas positiva sidor för att förmodligen säkerställa att allmänheten inte skulle få panik. En annan anledning kan också vara att myndigheterna är en del av samma grupp som nyhetskanaler och därför strävade de senare att antyda att myndigheterna var i kontroll i denna situation (i motsats till hur de visade "den andra", nämligen Kina). När det gäller *The Independent* fick den andra gruppen starkare motreaktion än myndigheterna. *Daily Mail* förblev neutral i båda fallen och påpekade de goda som myndigheterna gjorde. Båda nyhetskanalerna publicerade ett litet antal artiklar om rasism, trots dess tillväxt under den undersökta perioden.

V.1.3 Viruset Representationen av viruset är lika viktig som myndigheternas och Kinas. Precis som med myndigheterna kan mediesynpunkten på viruset leda till panik över hela landet om den inte hanteras korrekt. Nyhetskanaler befann sig i en situation där de var tvungna att varna allmänheten om hur farligt viruset är, men också visa att situationen fortfarande var under kontroll. I båda fallen visar de tidiga siffrorna från januari att viruset utpekades som dödligt och snabbt att sprida, liksom något som måste fruktas. Här finns några exempel av sådana formuleringar:

"Coronavirus: First case of deadly Chinese virus in US, officials say" (IN)²⁰

"Coronavirus death toll leaps to 26 in China with more than 800 infected - after WHO said it was 'TOO EARLY' to declare the outbreak an international emergency" (DM)²¹

Dessa siffror minskade under de två följande månaderna. Mellan de två nyhetskanalerna visar *The Independent* ett större sådana rubriker än *Daily Mail*. Uttalanden om att viruset inte var något att frukta var nästan obefintliga i båda två. Tidningarna framhävde den enorma negativa inverkan viruset hade på Storbritanniens samhälle. Antalet sådana rapporter ökade stadigt när mars närmade. Ingen av nyhetskanalerna beskrev viruset som något mystiskt och exotiskt, men fokuserade istället på hårda fakta. Deras representation av viruset visade att det var något att ta på allvar, men inget man skulle få panik över. Det är möjligt att de ursprungliga beskrivningarna kunde ha resulterat i panik bland allmänheten, särskilt eftersom det inte fanns några rubriker som motsatte sig den negativa känslan. Likväl kunde sådana rubriker inte göra det på egen hand, men istället var det en kombination av flera faktorer. Avslutningsvis kan vi påstå att Storbritannien hade en hälsosam dos av rädsla för viruset på

²⁰ <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/coronavirus-us-china-virus-wuhan-cdc-america-death-toll-a9295456.html> (10/7/2021)

²¹ <https://www.dailymail.co.uk/health/article-7921945/WHO-says-coronavirus-outbreak-NOT-international-emergency.html> (10/7/2021)

grund av antalet nyhetsartiklar som varnar folket för virusets effekter, men som fortfarande visar att det kan stoppas.

V.2 Kroatiska rubriker *Večernji list* och *24 sata* valdes som källor för min undersökning. *Večernji list* är en av de äldsta kroatiska tidningarna och nyhetsportalen. Den lanserades 1959 och den anses av många att vara en konservativt lutande tidning. (Popović *et al.* 2010a: 79) Å andra sidan har vi *24 sata* – en daglig tabloid riktad till "unga, urbana och moderna" publik. Den blev populär snabbt och snart efter att den började publiceras 2005. (Garcia 2007) Före min analys trodde jag, eftersom de två nyhetskanalerna har olika politiska preferenser, liksom olika format, att deras rapportering om COVID-19 skulle vara helt annorlunda. Denna skillnad var min utgångspunkt i denna del av undersökning.

När vi pratar om hur ofta de två skrev om viruset, hade de båda hundratals artiklar om utbrottet. Antalet ökade stadigt över tiden och alltihop publicerade *Večernji list* fler artiklar om COVID-19 (över 400 i VL och cirka 300 i 24S). Med tanke på detta var förhållandet mellan de kroatiska tidningarna annorlunda än mellan de brittiska. Kroatien tog hotet på allvar och därför ansåg de viruset som något den kroatiska befolkningen måste informeras om i detalj. Medan artiklar om antalet nya fall eller dödsfall fanns, dök de mest upp när virusets spridning hade just börjat. Senare relaterade de bara till länderna nära Kroatien eller Kroatien själv. Det innebar att det var mycket enklare att skapa den kroatiska underkorpusen än den engelska, eftersom de flesta rubrikerna passade de två kriterierna från början av min analys. Det är också viktigt att notera att den kroatiska skrivstilen i nyheter skiljer sig från den engelska. Medan adjektiv fortfarande används är meningarna i rubrikerna kortare och mindre komplexa. Det var ingen verklig skillnad i skrivstilen mellan de två nyhetskanalerna jag valde.

Efter att jag hade slumpmässigt valt 60 rubriker per nyhetskanal (20 per månad) tilldelade jag dem koderna från listan. Resultatet av kodningen för de kroatiska nyheterna kan ses nedan:

Koder	Večernji list (VL)				24 sata (24S)			
	Jan	Feb	Mar	Total	Jan	Feb	Mar	Total
Kina								
Viruset tillhör Kina eller Wuhan	3	3	2	8	4	2	0	6
Kina är fienden / skyldig	1	0	0	1	0	1	0	1
Den infekterade är från Kina	5	8	2	15	5	2	0	7
Myndigheterna								

Myndigheterna skyddar oss mot viruset	6	5	2	13	8	5	4	17
Myndigheterna skyddar oss inte mot viruset	0	1	1	2	1	1	0	2
Informationer är inte korrekta	0	0	0	0	0	0	0	0
Rasism sprider sig	0	2	1	3	0	1	0	1
Viruset								
Viruset är starkt och farligt	3	2	3	8	4	1	1	6
Viruset dödar	2	1	2	5	5	2	1	8
Viruset fruktas	4	3	1	8	0	1	2	3
Viruset sprider sig snabbt	9	2	3	14	4	4	4	12
Viruset borde inte fruktas	1	0	1	2	4	2	3	9
Viruset har stor inverkan på samhället	1	1	4	6	2	2	4	8
Viruset är ett mysterium	0	0	0	0	1	0	0	1
Orsaken är exotisk	2	0	0	2	1	0	0	1
				Totala rubriker:	Totala rubriker:			
				60	60			

V.2.1 Kina Kontakten mellan den kinesiska och den kroatiska kulturen har ökat under det senaste decenniet. Trots detta är Kina fortfarande för de flesta en avlägsen, exotisk plats samt sällan något som en vanlig kroatisk medborgare intresserar sig för. På grund av detta var jag nyfiken på hur det skulle återspeglas i rubrikerna. Överraskande sågs viruset sällan som något som tillhörde Kina i kroatiska medier. Faktiskt kan några av dessa rubriker också tolkas under den andra koden - att de infekterade kom från Kina. Kina beskrevs ofta som en farlig plats i kroatiska medier eftersom det är virusets ursprung. Här är några exempel på sådana instanser från *24 sata* och *Večernji list*:

”Prvi smrtni slučaj van Kine: Od korone umro pacijent s Filipina” (24S)²²

(*Första döden utanför Kina: En patient från Filippinerna dör av krona*)

”Europske turističke agencije otkazuju putovanja u Kinu zbog koronavirusa” (VL)²³

(*Europeiska resebyråer ställer in resor till Kina på grund av coronaviruset*)

I båda rubrikerna finns det inget uttalande som länkar viruset och Kina, men de anger tydligt att Kina just nu är farligt på grund av corona. Det visas genom fraser som *otkazuju putovanja u Kinu* (”ställer in resor till Kina”) och liknande. Denna negativa framställning fanns

²² <https://www.24sata.hr/news/prvi-smrtni-slucaj-van-kine-od-korone-umro-pacijent-s-filipina-673616>
översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

²³ <https://www.vecernji.hr/vijesti/europske-turisticke-agencije-otkazuju-putovanja-u-kinu-zbog-koronavirusa-1375364>
översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

huvudsakligen i början av pandemin i båda nyhetskanalerna medan antalet sådana rubriker minskade i mars. Det är viktigt att notera att även om dessa rubriker publicerades är deras antal obetydligt i större skala. Dessutom kan vi också se att båda nyhetskanalerna avstod från att skildra Kina som fienden. Det inträffade bara två gånger:

”Krivi kineski čučavci? Virus se prenosi i probavnim sustavom” (24S)²⁴

(*Skyldiga kinesiska huktoaletter? Viruset överförs också genom matsmältningssystemet*)

”Što je Wuhan nego koncentracijski logor s 11 milijuna zatočenika” (VL)²⁵

(*Vad är Wuhan än ett koncentrationsläger med 11 miljoner fångar*)

Dessa två rubriker varierar i hur de målade Kina. När det gäller rubriken från *24 sata* kommer skulden från spekulationer om vad orsakade viruset. Länken mellan något kinesiskt och viruset markeras tydligt i frasen *kineski čučavci* (“kinesiska huktoaletter”). Denna typ av språk kan potentiellt påverka läsaren att identifiera Kina som fiende, men det har dock sannolikt inte haft en sådan effekt på läsarna eftersom det fanns bara en sådan rubrik. *Večernji lists* rubrik målade en annan bild. Medan den första rubriken lade skulden på något kinesiskt, gjorde den andra det inte. Istället beskrev det Wuhan som *koncentracijski logor* (“ett koncentrationsläger”). Det kan tolkas som en kommentar om de kinesiska myndigheterna och deras beslut. Denna typ av bilder och formulering har dåliga konnotationer. Det visar att Kina misshandlade sitt eget folk och därför visade de Kina tydligt i ett negativt ljus. Precis som nämnts i den engelska delen av analysen, kan detta språk lämna ett starkt intryck på läsarna. Men det behövs ett mycket större antal rubriker som denna för att uppnå det. Däremot inträffade sådana rubriker mycket sällan.

Flest rubriker passade in den sista koden – att de infekterade kom från Kina. Totalt 22 rubriker tilldelades denna kod. I början, under januari, var nyheter om räddningsuppdrag från Wuhan de mest anmärkningsvärda berättelserna i Kroatien och de faller automatiskt i kategorin för den här koden. För den skull är deras antal högre än de andra. Dessutom påpekade rubriker ibland de infekterades nationalitet, särskilt om personen var kinesisk.²⁶ Under denna tid pratade medier ofta om kinesiska turister eller personer som kom från Wuhan även om de inte var kinesiska. Även om *Večernji list* hade fler rubriker om det, var antalet fortfarande nära det av *24 sata*. Alltså är frekvensen ungefär densamma i båda nyhetskanalerna. Nedan följer två exempel på sådana rubriker:

²⁴ <https://www.24sata.hr/news/krivi-kineski-cucavci-virus-se-prenosi-i-probavnim-sustavom-673641> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

²⁵ <https://www.vecernji.hr/premium/sto-je-wuhan-nego-koncentracijski-logor-s-11-milijuna-zatocenika-1376320> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

²⁶ <https://www.vecernji.hr/vijesti/u-becu-prvi-slucaj-sumnje-u-koronavirus-1375009> (10/7/2021)

”U Austriji već tri sumnjiva slučaja, kineska stjuardesa u izolaciji” (VL)²⁷

(Tre misstänkta fall i Österrike, kinesisk flygvärdinna isolerad)

”Kineski turisti iz Wuhana ušli u Hrvatsku: Pregledani su, svi su zdravi” (VL)²⁸

(Kinesiska turister från Wuhan kommer in i Kroatien: De har undersökts, alla är friska)

Genom nämning av de infekterades nationalitet med adjektivet ”kinesiska” satte tidningen ett gap mellan Kina och oss. Detta kan särskilt ses i den första rubriken där sådan information inte var nödvändig och lades till bara så att läsarna skulle vara medvetna att hotet kom från Kina.

En annan intressant sak att påpeka är att antalet rubriker om Kina minskade drastiskt i båda nyhetskanalerna i mars. Anledningen till det kunde vara den plötsliga ökningen av antalet fall i Italien.²⁹ När viruset blev ett större hot i Italien, och därför var mycket närmare Kroatien, slutade båda nyhetskanalerna skriva om Kina och istället fokuserade helt på situationen i Italien. Detta förklarar de nästan obefintliga siffrorna i mars.

Sammanfattningsvis kan man säga att den negativa representationen av Kina hölls i Kroatien till ett minimum. I båda nyhetskanalerna visades viruset sällan i direkt relation till Kina. Den enda kopplingen mellan de två upprättas genom att markera att de infekterade kom därifrån. Ibland var denna information helt onödig och kunde potentiellt få negativa konsekvenser för den kinesiska minoriteten eller, med andra ord, kunde den resultera i rasism. Vi kan notera i båda nyhetskanalerna en plötslig nedgång i rubrikerna som talade om Kina i mars, vilket antagligen är relaterat till viruset som orsakade förödelse igenom hela Italien.

V.2.2 Myndigheterna De kroatiska medierna fokuserade mest på att minska paniken bland den kroatiska befolkningen. Vi kan dra denna slutsats från det stora antalet rubriker som säkerställde befolkningen att myndigheterna tog hand om dem. I januari, när viruset inte var närvarande i Kroatien ännu, utgjorde denna typ av rubriker majoriteten av corona-relaterade nyheter. *24 sata* hade sex rubriker som passade denna kod och *Večernji list* hade åtta. I båda fallen minskade antalet med tiden, men det förblev fortfarande en av de vanligaste betydelserna som kopplades till myndigheterna. Nog så intressant är att fokus inte var bara på

²⁷ <https://www.vecernji.hr/vijesti/u-becu-prvi-slucaj-sumnje-u-koronavirus-1375009> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

²⁸ <https://www.vecernji.hr/vijesti/kineski-turisti-iz-wuhana-usli-u-hrvatsku-pregledani-su-svi-su-zdravi-1375008> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

²⁹ <https://www.24sata.hr/news/cetvrtina-talijana-u-karanteni-u-gradovima-pustos-na-ulicama-679958-24sata.hr> (10/7/2021)

de kroatiska myndigheterna. I början relaterade sådana rubriker mest till Kina som visas i exemplet nedan från *24 sata*:

”Virus dosad ubio 106 ljudi, a u Kini do daljnijeg nema nastave“³⁰

(*Viruset har dödat 106 personer hittills, inga klasser i Kina tills vidare.*)

Som Van Dijk har sagt (2008a: 10), är media den som har kontrollen över berättelsen. Det är de som väljer vad ska visas och hur det ska visas och därför skapar de en bild av vår egen verklighet. Rubriker om utländska myndigheterna fokuserade på det goda Kina gjorde i sitt försök att undertrycka spridningen av viruset. Detta var också ett försök att lätta på panik i Kroatien, samt att presentera kineserna i ett bättre ljus. Dessa rubriker var särskilt vanliga i början av pandemin (även i nyheterna utanför Kroatien, bl.a. engelska). Om man tittar på siffrorna i januari är det uppenbart att de kroatiska medierna fokuserade mest på att viruset var under kontroll. Avsikten verkar vara att ge goda nyheter till sina läsare, snarare än att lägga skulden på kineserna. Siffrorna var mycket lika i båda nyhetskanalerna. Senare började dessa rubriker hänvisa mer till Kroatien. Till exempel skrev *Večernji list*:

”Hrvatska diže razinu zaštite, znanstvenici upozoravaju da se ipak radi o potpuno novom virusu“ (VL)³¹

(*Kroatien höjer försvarsnivån, forskare varnar att det är väl ett helt nytt virus*)

Känslan av säkerhet skapas genom frasen *diže razinu zaštite* (”höja försvarsnivån”). Dessutom kommer det inte som en överraskning om att rubriker om myndigheterna misslyckas var extremt sällsynta. I båda nyhetskanalerna finns det bara två rubriker där den koden tilldelats. Vanligtvis skulle den typen av rubrik kritisera ett beslut som fattades angående spridningen av viruset. Exempelvis ifrågasatte en rubrik i *Večernji list* beslutet att lämna friska människor fångade på en kryssningsbåt tillsammans med de smittade, istället för att rädda dem.³² På grund av det lilla antalet av sådana rubriker kan deras påverkan dock anses minimal, särskilt när man står inför en så stor mängd positiva rubriker om myndigheterna.

Den sista intressepunkten jag ska diskutera är det låga antalet rubriker som rör rasism mot de asiatiska samhällena. Effekter som coronavirusutbrottet hade haft på dessa minoriteter diskuterades knappt i kroatiska medier under de utvalda tre månaderna. Endast fyra rubriker

³⁰ <https://www.24sata.hr/news/virus-dosad-ubio-106-ljudi-a-u-kini-do-daljnijeg-nema-nastave-672738>
översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

³¹ <https://www.vecernji.hr/vijesti/hrvatska-dize-razinu-zastite-znanstvenici-upozoravaju-da-se-ipak-radi-o-potpuno-novom-virusu-1376370> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

³² <https://www.vecernji.hr/vijesti/kruzer-je-drugo-najvece-zariste-nakon-wuhana-ostavili-zdrave-putnike-zajedno-sa-zarazenima-1382631> (10/7/2021)

bland 120 ökar medvetenheten om detta problem. För att förstå hur kroatiska nyheter talade om det, kan man titta på följande fyra rubriker:

”Azijci diljem svijeta izloženi diskriminaciji radi koronavirusa” (24S)³³

(Asiater runt världen diskrimineras på grund av coronaviruset)

”Dok Rusija uvodi vize za kineske turiste, Trudeau upozorava na diskriminaciju” (VL)³⁴

(Medan Ryssland inför visum för kinesiska turister varnar Trudeau för diskriminering)

”Kinezi bijesni na Ameriku: 'Što nam to radite, samo širite strah'” (VL)³⁵

(Kineser arga på Amerika: "Vad gör du med oss, sprid bara rädsla")

”Stručnjak objašnjava: Jesu li migranti prijetnja za širenje koronavirusa?” (VL)³⁶

(Experten förklarar: Är migranter ett hot att sprida coronaviruset?)

En intressant sak att notera är att ingen av rubrikerna relaterade till rasism i Kroatien. Istället rapporterade de hur andra länder, till exempel USA och Ryssland, agerade mot asiater. Det betyder inte att rasism mot kineser inte fanns i Kroatien, men under denna tid var den inte lika anmärkningsvärt som i de andra länderna. En annan möjlighet anknyter till Dijks teori att den dominerande gruppen alltid förnekar att de gör något rasistiskt när de står inför ett socialt problem. (2008a: 120) De använder ofta olika taktiker för att förneka sådana anklagelser och visa sin egen grupp på bästa möjliga sätt. De kroatiska medierna är inget undantag från detta. Genom att aldrig nämna Kroatien i rasistiska sammanhang distanserar de Kroatien från problemet.

Kort sagt, understrykte de kroatiska tidningarna mest de positiva sakerna som myndigheterna (både kinesiska och kroatiska) gjorde för att stoppa spridningen av viruset. Båda nyhetskanalerna kritiserade dem knappt. När det gäller rasism var det inte ett huvudtema för diskussion i Kroatien eftersom den kroatiska befolkningen var mycket homogen. Rubrikerna som talade om rasism riktade sig till andra länder. Genom detta distanserade de kroatiska medierna Kroatien från detta sociala problem. Följaktligen verkade det som om rasism mot asiater inte var närvarande i landet under denna tid. Det fanns inga skillnader mellan hur *24 sata* och *Večernji list* skrev om dessa ämnen. Båda visar ett liknande mönster i sitt skrivande.

³³ <https://www.24sata.hr/lifestyle/azijci-diljem-svijeta-izlozeni-diskriminaciji-radi-koronavirusa-673827> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

³⁴ <https://www.vecernji.hr/vijesti/dok-rusija-uvodi-vize-za-kineske-turiste-trudeau-upozorava-na-diskriminaciju-1376535> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

³⁵ <https://www.vecernji.hr/vijesti/sad-razljutio-kineze-umjesto-da-pomognu-svojom-reakcijom-samo-su-pogorsali-situaciju-1376768> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

³⁶ <https://www.vecernji.hr/vijesti/strucnjak-objasnjava-jesu-li-migranti-prijetnja-za-sirenje-koronavirusa-1382767> översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

V.2.3 Viruset När de rapporterade om viruset, beskrev båda nyhetskanalerna det ofta som dödligt, farligt och i de flesta fall mycket smittsam. Antalet rubriker är ganska lika i båda nyhetskanalerna. Men deras inställning till huruvida allmänheten borde vara rädd för viruset eller inte skilde sig åt. Intressant är att *Večernji list* hade åtta rubriker som sa att man skulle frukta viruset. Å andra sidan, hade *24 sata* som bara hade tre sådana rubriker. För *Večernji list* var antalet rubriker högre i januari och det minskade sedan stadigt, medan *24 sata* hade en motsatt situation - de började med noll och sedan ökade antalet. Följaktligen visas samma skillnad också i antalet rubriker som hävdade att viruset inte var något som man borde frukta. Medan *Večernji list* hade bara två rubriker som passade denna kod, fanns det nio exempel i *24 sata*.³⁷ Detta uppnåddes ofta genom användning av fraserna *nema panike* ("ingen panik") och *nema mjesta panici* ("inget utrymme för panik")³⁸. Målet för dessa två nyhetskanaler var antagligen inte detsamma. Å ena sidan bestämde *Večernji list* att viruset måste visas som farligt samt att läsaren måste ta det på allvar.³⁹ Anledningen till det kunde vara dess prestigefyllda status bland den kroatiska allmänheten. Allmänt talat är de medvetna att deras ord har mycket kraft och inflytande. Dessutom är deras läsare vanligtvis också äldre människor, som förväntar sig att hitta hårda fakta i berättelserna och sanningsenliga kommentarer om situationen. Å andra sidan, är *24 sata* skriven för en yngre publik samt dess räckvidd baseras främst på sociala medier. (Garcia 2007) Istället för att väcka panik över viruset, valde de att visa det som något dödligt, men behöll fortfarande en lugn ton när de pratade om det. Det återspeglade också den olika synen på viruset som de flesta ungdomar hade eftersom de inte var i riskgruppen.

Slutligen, kan man påpeka att både *Večernji list* och *24 sata* hade i början av pandemi några rubriker som talade om virusets källa på ett exotiskt sätt eller beskrev den som ett mysterium. Även om antalet är ganska litet, är dessa rubriker värda att studera mer detaljerat. Ofta var orsaken i direkt samband med den kinesiska kulturen. Det är ingen överraskning att en genomsnittlig kroatisk läsare skulle se denna kultur som något exotiskt och något svårt att förstå. Quasthoff (1989) förklarar hur den egenskapen är förknippad med fördomar och rasism. Hon skriver i sin artikel om fördomarnas funktioner. Enligt henne kan fördomars funktioner delas in i tre kategorier: det kognitiva, det inre psykiska och det sociala. (ibid. s.

³⁷ <https://www.24sata.hr/news/beros-zasad-nema-straha-od-epidemije-koronavirusa-u-rh-673589-24sata.hr> (10/7/2021)

<https://www.24sata.hr/kolumne/od-samog-virusa-gori-su-strah-opca-panika-i-drustvena-stigma-678401-24sata.hr> (10/7/2021)

³⁸ <https://www.24sata.hr/news/krizni-stozer-predstavio-mjere-opreza-nema-mjesta-panici-672616-24sata.hr> (10/7/2021)

³⁹ <https://www.vecernji.hr/premium/koronavirus-se-siri-a-s-njim-i-panika-medu-ljudima-1374835> (10/7/2021)

184) Den inre psykiska funktionen hänvisar till etnocentrism, vilket innebär att vi alltid är mer accepterande av vår egen grupp. Följaktligen uppfattas allt som är ”konstigt” för denna grupp som ett hot. Dessa aspekter förvandlas ofta till stereotyper som råder i den dominerande gruppen, vilket med tiden kan förvandlas till aggression mot den svagare gruppen. (ibid. s. 186) Nedan följer exempel på två rubriker som presenterade Kina och deras kultur som något främmande. Båda rubriker pratade om virusets ursprung.

”Koronavirus sije smrt, izvor zaraze je divlja životinja s trznice” (24S)⁴⁰

(Coronavirus sår död, smittkällan är vilda djur från torghandeln)

”Otkriven izvor koronavirusa? Sve više se sumnja na juhu od šišmiša” (VL)⁴¹

(Coronaviruskälla upptäckt? Det finns mer och mer misstankar om fladdermussoppa)

Båda rubrikerna beskrev vilda djur, särskilt ormar och fladdermöss, som virusets ursprung. Detta kändes exotiskt eftersom i länderna som Kroatien äter människor inte dessa djur. Den kinesiska kulturen beskrevs som främmande samt annorlunda och implicit som något som man inte kunde lita på. Deras "konstiga" vanor och kusiner var förknippade med viruset, vilket i sin tur bidrog till folkets rasism och, som Quasthoff förklarade (ibid. s. 186), kunde förvandlas till fördomar. Denna typ av rubriker dök upp i början av pandemin i båda nyhetskanalerna och kunde indirekt ha spelat en roll i ökning av rasism mot asiatiska minoriteter. De var dock sällsynta och därför kan det inte bevisas att de verkligen hade en sådan effekt på läsarna.

V.3 Svenska rubriker Till slut ska jag också titta på hur svenska medier hanterade COVID-19 situationen. En intressant sak med Sveriges strategi för att stoppa spridningen av viruset är att det var helt annorlunda än hur Kroatien och Storbritannien hanterade det. Sverige hade en lättare inställning till coronavirusutbrottet. Största delen av Europa (och världen) stängde av allt och gick in i full lockdown. Samtidigt gjorde de svenska myndigheterna tvärtom och höll stora delar av samhället öppna. Vogel (2020a) beskrev denna situation i sin artikel:

Sweden’s approach to the coronavirus pandemic is out of step with much of the world. The government never ordered a “shutdown” and kept day care centers and primary schools open. While cities worldwide turned into ghost towns, Swedes could be seen chatting in cafés and working out at the gym. The contrast evoked both admiration and alarm in other countries, with journalists and experts

⁴⁰ <https://www.vecernji.hr/vijesti/koronavirus-sije-smrt-izvor-zaraze-je-divlja-zivotinja-s-trznice-1374284>
översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

⁴¹ <https://www.vecernji.hr/vijesti/otkriven-izvor-koronavirusa-sve-vise-se-sumnja-na-juhu-od-sismisa-1374639>
översatt till svenska av Katarina Bušić (25/5/2021)

debating whether the strategy was brilliant—or whether Tegnell, its main architect, had lost the plot.

Åtgärder mot viruset var nästan obefintliga under de första månaderna och, medan vissa berömde dessa beslut, krävde svenska forskare strängare åtgärder. Till exempel, enligt Vogel (2020a), avskräckte svenska myndigheter aktivt människor från att bära ansiktsmasker eftersom de skulle sprida panik. Även om myndigheterna antagligen inte kommer att erkänna att deras strategi ledde till misslyckande i slutet, är det enligt många uppenbart att den inte kan kallas en framgång eftersom Sveriges antal fall och dödsfall hade skjutit i höjden. (jfr. Björklund och Ewing 2020b) Förutom det sade den svenska coronaviruskommissionen också i en sammanfattning på sin hemsida: ”We find it most likely that the single most important factor behind the major outbreaks and the high number of deaths in residential care is the overall spread of the virus in the society.”⁴²

Denna oaktsamhet mot spridningen av viruset kan också ses i hur media rapporterade om situationen. För min engelska och min kroatiska korpus kunde jag samla in hundratals rubriker, vilket följaktligen tvingade mig att slumpmässigt välja vilka jag skulle studeras mer detaljerat i denna undersökning. Eftersom viruset inte sågs som ett hot i Sverige, särskilt i början av pandemin, var antalet rubriker relaterade till det lägre där än i de andra två länderna. När det gällde *Aftonbladet* kunde jag således inte ha lika många exempel som för de andra tidningarna för det totala antalet rubriker jag kunde hitta uppgick till 54. Bristen på rubriker var främst påtaglig i januari, när endast 14 av dem uppfyllde kriterierna. Även om *Dagens Nyheter* hade fler relevanta rubriker än *Aftonbladet* under denna period, var detta antal fortfarande inte signifikant när jämfört med medierna från de andra två länderna. Vi kan dra slutsatsen att situationen i Sverige var en tydlig konsekvens av landets strategi för att hantera viruset - om de inte pratade om viruset, kunde det inte sprida panik genom dess befolkning. Nedan följer en tabell som visar hur de rubrikerna jag kunde hitta passar in i min kodlista:

Koder	Aftonbladet (AB)				Dagens Nyheter (DN)			
	Jan	Feb	Mar	Total	Jan	Feb	Mar	Total
Kina								
Viruset tillhör Kina eller Wuhan	2	3	0	5	0	0	0	0
Kina är fienden / skyldig	0	0	1	1	0	0	0	0

⁴² <https://coronakommissionen.com/wp-content/uploads/2020/12/summary.pdf> (29/04/2021)

Den infekterade är från Kina	0	1	1	2	0	0	0	0
Myndigheterna								
Myndigheterna skyddar oss mot viruset	2	4	2	8	1	3	4	8
Myndigheterna skyddar oss inte mot viruset	1	1	0	2	1	3	2	6
Informationer är inte korrekta	1	0	0	1	1	3	0	4
Rasism sprider sig	0	0	0	0	1	2	0	3
Viruset								
Viruset är starkt och farligt	2	3	4	9	0	4	1	5
Viruset dödar	1	0	0	1	0	0	1	1
Viruset fruktas	3	2	0	5	1	6	1	8
Viruset sprider sig snabbt	6	2	5	13	3	3	2	8
Viruset borde inte fruktas	2	1	0	3	0	0	0	0
Viruset har stor inverkan på samhället	5	5	4	14	1	6	5	12
Viruset är ett mysterium	1	1	0	2	2	2	0	4
Orsaken är exotisk	1	1	0	2	0	0	0	0
Totala rubriker: 54				Totala rubriker: 60				

V.3.1 Kina Med hänsyn till den låga frekvensen med vilken viruset skrevs om i Sverige är skillnaden mellan *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* något värt att notera. Det totala antalet rubriker som diskuterade om viruset och Kina var åtta. De fanns bara i *Aftonbladet* och var spridda över alla tre koder vilka relaterade till Kina. Den som passade mest rubrikerna är den första på listan – att viruset tillhör Kina. I två fall hittades ett liknande språkmönster som det i Storbritannien: reportern kallade viruset 'Wuhanviruset' när de refererade till det, vilket skapade en direkt länk mellan de två termerna (Wuhan och viruset). Precis som i Storbritannien kunde denna typ av språk ha bestående effekter på hur man såg på de asiatiska minoriteterna och därmed orsaka mycket skada. Här är de två rubrikerna som använde termen:

”Wuhanvirus kan ge chocklunga och organkollaps” (AB)⁴³

”WHO: Wuhanviruset ett internationellt nödläge” (AB)⁴⁴

Även om dessa rubriker använde ett liknande mönster som de jag hittade i de engelska medierna, finns det en skillnad i deras innehåll. De svenska rubrikerna var i allmänhet mycket korta och transparenta. Till följd av det var svenska medier mer neutrala än de brittiska, till

⁴³ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wPLL1n/wuhanvirus-kan-ge-chocklunga-och-organkollaps> (25/5/2021)

⁴⁴ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/OpBJwV/who-wuhanviruset-ett-internationellt-nodlage> (25/5/2021)

och med när Kina märktes som en farlig plats och virusets ursprung. Därför hade denna typ av rubriker inte lika stor inverkan som de i Storbritannien. Deras lilla antal spelade också in. Förutom dessa två fanns det andra rubriker som antydde att viruset tillhörde Kina, dock inte på ett direkt och negativt sätt. Till exempel:

”Angivare och drönare ska hindra viruset i Kina” (AB)⁴⁵

”Coronavirus minskar godsleveranser från Kina” (AB)⁴⁶

De två rubrikerna ovan är inte problematiska på något sätt. De rapporterade sanningsenligt om situationen i Kina och den växande risken för viruset. Men de fastställde ändå Kina som ursprung och associerade det med viruset, vilket kunde ha negativa konsekvenser på lång sikt. Om detta kommer att ske, återstår att se.

När vi tittar på hur medierna i Storbritannien eller Kroatien skriver om Kinas roll i spridning av viruset, kan vi se att de ibland använder negativa formuleringar, vilka kan måla Kina som fienden. I Sverige beskrev reportrar dem på sådana sätt bara en gång. Denna rubrik var:

”Risk för ny coronavåg när Kina återgår till jobbet” (AB)⁴⁷

En intressant sak att understryka i detta exempel är brist på skuld som läggs på Kinas tidigare underlåtenhet. Istället fokuserade *Aftonbladet* på vad framtiden kunde medföra och hur Kinas upplättade säkerhetsåtgärder mot COVID-19 kunde leda till en helt ny kollaps i samhället. Till skillnad från attityden i de andra två länderna lade man ingen direkt skuld på kineserna för virusets spridning, vilket kan vara resultat av det svenska neutrala och enkla sättet att rapportera nyheter.

Slutligen omfattade den sista koden i denna kategori två rubriker. Den första var den just beskrivna och den andra var det följande påstående: ”Många evakuerade från Kina har virussymptom”⁴⁸. För ingendera kan vi hävda att de är problematiska eftersom den första uttryckte bara oro för vad som möjligen skulle komma och den andra bara påpekade fakta.

Sammanfattningsvis kan man säga att de svenska medierna publicerade rubriker om Kina och viruset sällan. *Dagens Nyheter* hade inga rubriker som kopplade till detta ämne, medan *Aftonbladet* hade åtta. Även om *Aftonbladet* skrev mer om Kina, var deras rubriker helt neutrala i de flesta fall. Skulden tilldelades Kina aldrig och till och med i de få fall då viruset kallades ”Wuhanviruset”, skrevs detta på ett sådant sätt att inga varaktiga negativa

⁴⁵ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/pL5aoj/angivare-och-dronare-ska-hindra-viruset-i-kina> (25/5/2021)

⁴⁶ <https://www.aftonbladet.se/minekonomi/a/2Gkwov/coronavirus-minskar-godsleveranser-fran-kina> (25/5/2021)

⁴⁷ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GGmPMV/risk-for-ny-coronavag-nar-kina-atergar-till-jobbet> (25/5/2021)

⁴⁸ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/mRdlvl/manga-evakuerade-fran-kina-har-virussymptom> (8/1/2022)

konsekvenser kunde påverka den asiatiska minoriteten. Det lilla antalet rubriker hjälpte också till att uppnå samma effekt.

V.3.2 Myndigheterna Medan de svenska nyhetskanalerna sällan skrev om Kina i förhållande till viruset, talade de oftare om myndigheterna. *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* hade samma antal rubriker som visade att myndigheterna var hjälpsamma under denna turbulenta period. Vanligtvis gjordes detta genom att visa hur de olika myndigheterna hjälpte till att stoppa COVID-19. I *Aftonbladet* var dessa rubriker utspridda ganska jämnt utan plötsliga stigningar. *Dagens Nyheter*, å andra sidan, visar en stadig ökning från januari till början av mars. Skillnaden mellan de två är mer framträdande i rubriker som kritiserade myndigheternas misslyckanden. *Aftonbladet* hade bara två sådana rubriker, medan *Dagens Nyheter* hade sex:

”Forskare på coronavirus saknas i Sverige” (AB)⁴⁹

”Läkaren larmade om viruset – blev tystad” (AB)⁵⁰

”Anders Tegnell: Sannolikt inget vaccin i år” (DN)⁵¹

”Ryktena om coronaviruset används i politiska syften” (DN)⁵²

Dessa rubriker, förutom den sista, fokuserade mest på det faktumet att Sverige inte var beredd på en så stor våg av smittade människor. Huvudbudskapet i dessa rubriker var inte att myndigheterna inte försökte rädda folket utan att de saknade resurser. Det kunde potentiellt påverka läsaren att inte lägga största delen av skulden på myndigheterna, eftersom de gjorde sina bästa. Bara den sista rubriken nämnde möjligheten att allt detta kunde vara ett politiskt knep. Skrivsättet förblev mestadels neutralt, därför var rubriker som den sista extremt sällsynta och inte tillräckliga för att påverka samhället.

En ytterligare skillnad mellan dessa två nyhetskanaler gällde rubriker som varnade för felinformation. Detta ämne var inte framträdande i de andra undersökta medier under denna period, men i de svenska medier, särskilt *Dagens Nyheter*, kan vi se ett större antal av dem. Likväl var de inte så betydelsefulla på lång sikt. I de flesta fall var rubrikerna mycket tydliga samt varnade befolkningen att inte lita på allt de läste. Detta var också ett sätt för myndigheterna att skydda sitt eget folk.

Till sist ska jag titta på diskussionen om rasism i svenska nyhetskanaler. Enligt resultaten, hade *Aftonbladet* inga rubriker om rasism och *Dagens Nyheter* hade tre. Med tanke på den totala bristen på nyheter om COVID-19, är bristen på artiklar som diskuterade

⁴⁹ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/mRd2Jg/forskare-pa-coronavirus-saknas-i-sverige> (25/5/2021)

⁵⁰ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/XgBVpB/lakaren-tystades-av-staten--nu-ar-han-sjalv-smittad> (25/5/2021)

⁵¹ <https://www.dn.se/nyheter/sverige/anders-tegnell-sannolikt-inget-vaccin-i-ar/> (25/5/2021)

⁵² <https://www.dn.se/nyheter/varlden/ryktena-om-coronaviruset-anvands-i-politiska-syften/> (25/5/2021)

rasism inte förvånande. Eftersom viruset inte sågs som ett hot, och därför inte diskuterades så ofta, förbisågs effekterna för asiatiska minoriteter också. Nedan följer tre exempel:

”Kina kräver ursäkt efter dansk satirteckning” (DN)⁵³

”Insändare. ”Rasism uppstår i nya coronavirusets spår” (DN)⁵⁴

”Insändare. ”Oro för smitta får inte bli främlingsfientlighet” (DN)⁵⁵

Om vi tittar på dessa tre rubriker kan vi dra slutsatsen att ingen av dem nämnde rasism i samband med Sverige. I två fall skapades rubrikerna inte av medierna, utan de skickades till dem (”insändare”). För att öka medvetenheten om problemet och fortfarande förbli opartiska citerade *Dagens Nyheter* vad människor skickade till dem. Genom att de gjorde det tog de avstånd från orden och fortsatte att hålla sig vid deras korta och neutrala rapporteringsstil.

Avslutningsvis kan man säga att svenska nyheternas språk om myndigheterna och rasism förblev lika neutralt som det som användes när man talade om Kina. På grund av denna neutralitet finns det inte mycket utrymme för några tvivelaktiga formuleringar. Det fanns fler rubriker som hänvisade till myndigheterna och de flesta visade dem alla i ett positivt ljus. Men kritiker om att staten (alltså myndigheterna) inte var förberedda för COVID-19 samt dess effekter var också närvarande, särskilt i *Dagens Nyheter*. Pandemins effekter på de asiatiska gemenskaper diskuterades knappt i svenska medier, förutom sällsynta rapporter eller genom brev som läsarna själva skickade in. Dessa uppträdde bara i *Dagens Nyheter* och bara i början av pandemin.

V.3.3 Viruset Av dessa tre kategorier har den som är relaterad till viruset det största antalet rubriker. Både *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* skrev om viruset som farligt och smittsamt, men de också undvek att uttryckligen nämna hur dödligt det är. Av alla rubriker som rörde viruset, i båda nyhetskanalerna, kallade 14 av dem det farligt och 21 beskrev det som smittsamt, men endast två kallade det direkt dödligt.⁵⁶ I detta avseende började *Aftonbladet* skriva om faran med coronaviruset redan i januari, medan *Dagens Nyheter* inte började skriva om hur dödligt det är förrän i februari eller början av mars. Ökningen överensstämmer med den punkt i tidslinjen när viruset blev mer framträdande i Europa och därför växte intresset i Sverige. Deras rubriker var rent informativa, även när de talade om möjligheten att dö. De kunde inte på något sätt skapa panik bland den svenska befolkningen. Båda nyhetskanalerna rapporterade ofta om coronavirusets påverkan på samhället, vilket framgår av de

⁵³ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/rAK300/kina-kraver-ursakt-efter-dansk-satirteckning> (25/5/2021)

⁵⁴ <https://www.dn.se/asikt/rasism-uppstar-i-nya-coronavirusets-spar/> (25/5/2021)

⁵⁵ <https://www.dn.se/asikt/oro-for-smitta-far-inte-bli-framlingsfientlighet/> (25/5/2021)

⁵⁶ <https://www.dn.se/nyheter/vetenskap/darfor-ar-det-svart-att-rakna-ut-hur-dodlig-covid-19-ar/> (10/7/2021)
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wPLL1n/wuhanvirus-kan-ge-chocklunga-och-organkollaps> (10/7/2021)

överväldigande 26 rubrikerna som behandlade detta. Dessa rubriker dominerade nyheterna under februari och mars när konsekvenserna av virusets spridning blev tydligare. Det fanns också några rubriker som skildrade viruset och dess orsak som något mystiskt eller exotiskt. Antalet sådana rubriker blev mindre i slutet av februari och i mars och, i likhet med de kroatiska tidningarna, diskuterade de mest vilken typ av djur kunde ha orsakat detta eller bristen på kunskap man hade om COVID-19.

När det gäller huruvida viruset fruktades eller inte, är det intressant att notera att flera rubriker passade under koden som hävdade att det borde fruktas. Om vi skulle jämföra siffrorna, finns det totalt 13 rubriker som passar den här koden, medan endast tre av dem hävdade att viruset inte behövde fruktas. Egentligen hade *Dagens Nyheter* noll rubriker som passade den andra koden samt en svindlande åtta som sa motsatsen. De flesta av dessa rubriker stod i nära relation till de som kommenterade den inverkan som viruset hade haft på samhället. Till exempel:

”6 000 i karantän på fartyg i Italien – larm om coronavirus” (AB)⁵⁷

”Virusoro driver guldpriset mot toppnivåer” (DN)⁵⁸

”Många vill avboka utlandsresan efter coronautbrottet – det här gäller” (DN)⁵⁹

Ändå visade denna typ av rubriker hur farligt viruset var, vilket kolliderade med Sveriges politik att beskriva det som ofarligt och absolut ingenting värt att stänga butiker och restauranger för och eller göra något liknande. Å andra sidan rapporterade vanligtvis rubrikerna som sa det finns inget att frukta om falska larm om huruvida viruset fanns i Sverige eller inte. En rubrik är värd att kommenteras.

”Därför trodde alla att jag smittats av Corona: Rädslan är ofta farligare än sjukdomen” (AB)⁶⁰

Denna rubrik understrykte hur farligt det skulle vara om paniken spred sig och hur rädsla kan förstöra samhället. Helt klart kunde spridning av panik i det här fallet också kan leda till ökning i rädsla för asiatiska minoriteter samt till rasistiska åsikter i allmänhet. I Sveriges fall är rubrikerna om rädsla ofta neutrala och ingen koppling kan urskiljas mellan minoriteterna och viruset. Möjligheten att dessa rubriker hade en större negativ inverkan på dessa samhällen är extremt låg.

⁵⁷ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/4ggJzG/6-000-i-karantan-pa-fartyg-i-italien--larm-om-coronavirus> (25/5/2021)

⁵⁸ <https://www.dn.se/ekonomi/virusoro-driver-guldpriset-mot-toppnivaer/> (25/5/2021)

⁵⁹ <https://www.dn.se/ekonomi/manga-vill-avboka-utlandsresan-efter-coronautbrottet-det-har-galler/> (25/5/2021)

⁶⁰ <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/1nGPkq/darfor-trodde-alla-att-jag-smittats-av-corona> (25/5/2021)

Kort sagt, trots att man ville hålla paniken på ett minimum, rapporterade svenska medier fortfarande sanningsenligt om viruset och beskrev det ofta som farligt. Att man kallade det dödligt undviks mestadels. Den mest överraskande saken som siffrorna visar är att de två svenska medierna ibland konstaterade att viruset borde frukta. Rubriker som varnade för denna rädsla var sällsynta samt hänvisade ofta bara till falska larm. Detta passar inte väl med Sveriges politik för att hantera virusets spridning. Skillnaden mellan de två undersökta nyhetskanalerna är inte stor och de båda pratade om ämnet på samma sätt.

VI. Diskussion

Efter en omfattande beskrivning av rubriker i de tre ländernas nyhetskanaler, kan de nu jämföras för att se hur de skiljer sig från varandra. Jämförelsen mellan dem kommer att baseras på fem element: antalet rubriker som publicerades från slutet av januari till början av mars, skrivstilen, rubrikerna om Kina, rubrikerna om myndigheterna och rubrikerna om viruset.

VI.1 Antal rubriker Coronavirus fortsätter att vara ett av de mest diskuterade ämnena i nyheterna idag. Men reaktioner i början varierade i dessa tre länderna och även inom själva länderna. (Vogel: 2020a) Under perioden mellan januari och mars hade Storbritannien det största antalet rubriker totalt. Hundratals rubriker publicerades online per månad och antalet växte stadigt. *Daily Mail* visar en särskilt hög mängd rubriker. Det andra landet enligt antalet rubriker om COVID-19-utbrottet var Kroatien. Även om antalet var mindre än i Storbritannien, skrev kroatiska medier ofta om viruset, vilket resulterade i hundratals rubriker. Slutligen, landet med minst rubriker var Sverige. I början talade man sällan om viruset, men antalet ökade successivt. Situationen i länderna under denna tid och deras politik för att hantera COVID-19-nödsituationen återspeglas i hur mycket media rapporterade om dem. Politik i England förändrades över tiden, de engelska nyheterna fokuserade dock mycket på vad hände i världen.⁶¹ Och, trots det ursprungliga beslutet att etablera flockimmunitet bland befolkningen, fortsatte Storbritannien att prata om virusets framsteg och situationen i andra länder i världen. En annan anledning till att engelska medier hade fler rubriker per dag ligger i det enkla faktumet att de valda nyhetskanalerna är större företag än

⁶¹ <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/coronavirus-death-toll-canada-wuhan-symptoms-virus-latest-a9302016.html> (10/7/2021)
<https://www.dailymail.co.uk/news/article-7922463/What-Australians-need-know-deadly-coronavirus-outbreak.html> (10/7/2021)

de som valdes i Kroatien eller Sverige. Därför är deras produktion av rubriker mycket större.⁶²

Kroatiens tillvägagångssätt var annorlunda. Kroatiska medier rapporterade endast om fall i Kina och vissa europeiska länder i början, och senare fokuserades de enbart på Kroatien och dess grannländer. Antalet rubriker i kroatiska medier visar att Kroatiens attityd gentemot viruset var olik den i Sverige och liknade mer den engelska. Å andra sidan var de svenska nyhetskanalerna motsatta de andra två ländernas, precis som Sveriges politik. Det kan ses i avsaknaden av rubriker, särskilt i början. Baserat på allt detta kan vi dra slutsatsen att antalet rubriker är proportionellt mot hur seriöst landets myndigheter ansåg spridningen av COVID-19.

VI.2. Skrivstil Som det diskuterades i III.2, är nyheterna vi läser vårt enda fönster mot resten av världen. (Fowler 1991: 2) Sättet att skriva nyheter kan i hög grad påverka läsarens syn på ämnet. Från olika syntaktiska mönster till användning av adjektiv, allt detta bidrar till hur vi som samhälle uppfattar en annan grupp. Bara på grund av ordvalet kan läsaren avgöra vem är angriparen och vem är offret i en nyhetsrubrik. (ibid. s. 84) Med hänsyn till rubrikerna som samlades in för analysen, skiljer sig stilen i de tre länderna mycket åt. De engelska rubrikerna är ofta längre och innehåller mer än en sats. Språket är rikt. Journalister använder ofta fler adjektiv och ibland metaforer. Det är inte ovanligt att rubriken innehåller citat, särskilt när de vill lägga avstånd mellan sig själva och de ord som sägs. När det gäller rasism, innehåller citaten ofta mycket känslomässigt språk, som används för att visa minoriteten som offret snarare än angriparen eller, å andra sidan, de visar vad minoriteterna anklagas för. Denna typ av stil lämnar mycket utrymme för potentiellt farligt språk, vilket kan resultera i negativ representation. (jfr. Viata-Gaudefroy och Lindaman 2020)⁶³ På grund av det, kunde jag analysera många element i dessa rubriker, till skillnad från de svenska som är en riktig motsats till detta. Svenska rubriker är mycket enkla och saknar ofta adjektiv. En av deras mest framträdande egenskaper är deras neutrala språk. Därför fanns det knappt något för mig att analysera, vilket kan tydligt ses i siffrorna som presenterades i tabellerna i analysavsnittet. Ett enkelt språk som detta lämnar inget utrymme för eventuella missförstånd och kan därför inte resultera i negativ representation, även när man läser mellan raderna. Dessutom är

⁶² <https://www.eurotopics.net/en/148405/aftonbladet> (10/7/2021)

<https://www.eurotopics.net/en/148399/24-sata> (10/7/2021)

<https://www.abc.org.uk/product/2115> (10/7/2021)

<https://www.eurotopics.net/en/148851/veernji-list> (10/7/2021)

<https://www.eurotopics.net/en/148821/the-independent> (10/7/2021)

<https://www.internationalmediasales.net/international/portfolio/detail/dagens-nyheter/> (10/7/2021)

⁶³ <https://theconversation.com/donald-trumps-chinese-virus-the-politics-of-naming-136796> (10/7/2021)

chansen att de orsakar panik låg. De kroatiska rubrikernas stil ligger någonstans mellan de andra två. Medan rubrikerna inte är lika långa och lika rika som de engelska, är de ändå närmare dem än de svenska. Kroatiska medier använder ofta citat, särskilt när man talar om offren som fastnat i Kina i början av pandemin.⁶⁴ De använder dock inte så många adjektiv som man gör på engelska och på det sättet liknar de svenska medier. Både de svenska och kroatiska nyhetskanalerna fokuserade på att förse sina läsare med nödvändig information. Till följd av en sådan stil, även om språket kan innehålla dolda meddelanden, är de mer sällsynta än i engelska medier. Allt detta återspeglas i siffrorna.

VI.3. Rubriker om Kina Enligt siffrorna nämnde de engelska medierna Kina mest i sina rubriker. Men, medan antalet sådana rubriker var drastiskt högre än i de andra två länderna i början, var det i mars på samma nivå som de kroatiska och svenska. Dessutom hade de engelska medierna också en rikare skrivstil. De flesta av Kinas associationer med viruset inträffade i *The Independent* eftersom de ofta hänvisade till viruset som det ”kinesiska eller Wuhan-viruset”, vilket etablerade en stark koppling mellan de två och skulle kunna användas för att sprida ytterligare propaganda.⁶⁵ Kroatien och Sverige visade också några inkriminerande rubriker när det gäller Kinas roll i spridningen av viruset, men antalet var mycket obetydligt. Sverige hade knappt några rubriker som kunde kodas som negativt representerande av Kina, vilket är förknippad med deras neutrala skrivstil. Å andra sidan, använde Kroatien termen ”kinesiskt virus” bara en gång, men fokuserade mycket på att belysa faktumet att de smittade antingen kom från Kina eller var själva kineser.⁶⁶ Att Kroatien fokuserade mer på de infekterades nationaliteter bekräftas ytterligare av siffrorna i tabellerna ovan i V.2. Av alla de tre tidningsparen har det kroatiska flest rubriker i denna kategori. Det är dock viktigt att komma ihåg att nämmandet av Kina som källan till viruset, eller de smittandes nationaliteten, var ofta ren information utan uppenbar skadlig avsikt bakom den. Det kan dock inte sägas med säkerhet att de inte hade negativa effekter. De negativa undertonerna ligger i rubrikerna som nämnde de smittandes nationaliteten när det inte var nödvändig. Till exempel, i en av de kroatiska rubrikerna, i en rapport om det första

⁶⁴ <https://www.24sata.hr/news/hrvatice-u-wuhanu-iz-grada-ne-mozemo-ovdje-smo-zapele-672505-24sata.hr> (10/7/2021)

⁶⁵ <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/coronavirus-us-china-virus-wuhan-cdc-america-death-toll-a9295456.html> (10/7/2021)
<https://www.independent.co.uk/independentpremium/china-coronavirus-wuhan-outbreak-symptoms-uk-huanggang-ezhou-a9299321.html> (10/7/2021)

⁶⁶ <https://www.vecernji.hr/vijesti/na-pleso-stigla-zena-iz-kine-beros-ona-ce-dva-dana-biti-podvrgnuta-zdravstvenom-nadzoru-1376606> (10/7/2021)
<https://www.vecernji.hr/vijesti/sumnja-u-koronavirus-kineskinja-izolirana-u-kbc-u-split-cekaju-se-rezultati-1378427> (10/7/2021)

dödsfallet i Europa, betonade journalisten att denna kvinna var kinesisk, vilket kunde anses helt onödigt.⁶⁷ En sådan formulering kunde potentiellt leda till rasistiska undertoner i nyheterna.

Av de tre koderna som gällde Kina var ”Kina är fienden/skyldig” den som dök upp mest sällan. Anledningen varför denna kod är så underrepresenterad knyter till Dijks tidigare nämnda definition av ”ny rasism“ – en form av rasism som är symboliskt och aldrig uppenbar. (2000: 34) Att visa några tecken på rasism i media resulterar alltid i motreaktioner från samhället. Dessutom är det nuförtiden, när allt är ett klick bort, inte lätt att dölja sådana misstag. Det strider också mot en av nyhetsuppgiften - att alltid rapportera nyheterna sanningsenligt och neutralt. (Fowler 1991: 1) Men, som det har visats tidigare, är neutralitet endast möjlig i teorin eftersom medier ofta bara visar sin egen version av verkligheten och därför inte kan bli neutrala.

Med hänsyn till allt som har hittills angivits, kan man dra slutsatsen att negativ representation av Kina var huvudsakligen närvarande i medier på ett indirekt sätt, vanligtvis i form av förstärkning av sambandet mellan landet och viruset. Det är möjligt att sådana rubriker kommer att ha effekt i länder som Storbritannien, som hade flest sådana rubriker. Men Kroatien kan också få konsekvenser av sådan representation på grund av sin homogena befolkning, för vilken Kina och dess seder och bruk är främmande och ofta exotiska. Om sådana rubriker skulle fortsätta, kan det särskilt lämna ett avtryck på den kroatiska åsikten och attityden där antalet kinesiska medborgare är mycket lågt jämfört med de andra två länderna. Under den undersökta perioden var siffrorna för låga för att utgöra ett hot. Av dessa tre länder är Sverige minst sannolikt att skapa någon rasistisk undertext i sina medier, på grund av hög neutralitet i sina rubriker. Det bevisas ytterligare av det faktum att *Dagens Nyheter* hade noll rubriker om Kina.

En framträdande förändring i Kinas representation inträffade i mars. Det finns två möjliga förklaringar för minskningen i antalet rubriker av den typen. Den första, och den mer uppenbara, är att under mars flyttade fokus från Kina till Italien. Italien blev en närmare, och därmed farligare källa till viruset och därför fick det företräde framför Kina i nyheterna.⁶⁸

⁶⁷ <https://www.vecernji.hr/vijesti/koronavirus-odnio-prvu-zrtvu-u-europi-kineskinja-umrla-u-francuskoj-1379412> (10/7/2021)

⁶⁸ <https://www.vecernji.hr/vijesti/njemacka-zabiljezila-peti-slucaj-koronavirusa-broj-umrlih-u-kini-popeo-se-na-213-1376133> (10/7/2021)
<https://www.independent.co.uk/independentpremium/world/coronavirus-italy-outbreak-milan-lombardy-lockdown-a9355571.html> (10/7/2021)
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/4qgJzG/6-000-i-karantan-pa-fartyg-i-italien--larm-om-coronavirus> (10/7/2021)

Den andra, och den som inte kan bevisas, är att medierna insåg hur pass stor makt deras ord hade och hur de kunde påverka attityden till kineserna. Detta kunde ha också varit grunden till att de anpassade sina rubriker. Vad vi kan säga med säkerhet är att rubriker som de man hade i början kunde ha påverkat läsarna. Men med tiden minskade deras antal och deras effekter blev obetydliga. Det är också viktigt att komma ihåg att rubriker inte kan ändra någons syn så drastiskt på egen hand. Ofta härstammar väldigt negativa synen från redan existerande rasistiska åsikter. (Van Dijk 2016: 385) Ytterligare forskning måste göras för att verkligen se om rubrikerna som publicerades i början av pandemin hade några bestående konsekvenser i dessa länder.

VI.4. Rubriker om myndigheterna Vi har tidigare dragit slutsatsen att rapporter om myndigheter är viktiga eftersom de visar hur medier representerar sitt eget land i motsats till ett annat (i detta fall Kina). Det kommer antagligen inte som en överraskning att, av alla koder som passar in i denna kategori, den som hävdade att myndigheterna såg efter oss och säkerställde vår säkerhet är den mest representerade. Vid ytterligare granskning verkar det inte finnas någon stor skillnad mellan Storbritannien, Kroatien och Sverige. De framhävde myndigheternas jobb att rädda oss ofta, vilket skulle potentiellt ha kunnat hålla befolkningen lugn. En intressant aspekt av hur myndigheterna representerades har att göra med skillnaden i den negativa återkopplingen från olika medier. Vid första anblicken, ser vi att de engelska medierna och de svenska hade samma antal rubriker som uttryckte missnöje med myndigheterna. Men, om vi skulle ta hänsyn till mängden rubriker som publicerades om COVID-19 under denna period, kan vi dra slutsatsen att de svenska nyheterna dominerades mer av detta än de engelska. De engelska rubrikerna som kritiserade myndigheterna försumrades lättare bland hundratals rubriker än de svenska. Å andra sidan, skilde Kroatiens antal sig helt från de andra två, med bara fyra negativa rubriker (bara hälften av de andra två). En annan skillnad är att svenska och engelska medier använde också sina plattformar för att varna läsarna om spridning av feleinformation, något annat som kan ses som ett misslyckande på myndigheternas sida.⁶⁹ Kroatiska medier hade noll rubriker som passade denna kod. Slutsatsen som kan dras av dessa siffror är att de kroatiska medierna avstod från att göra negativa kommentarer om myndigheterna eller påpeka deras misslyckanden i samband med pandemin, medan de engelska och de svenska var mer högljudda om det. Slutligen kan det

⁶⁹ <https://www.dn.se/nyheter/varlden/falska-pastaenden-sprids-om-det-nya-coronaviruset/> (10/7/2021)
<https://www.independent.co.uk/voices/letters/coronavirus-boris-johnson-baby-chlorinated-chicken-labour-brexit-a9369921.html> (10/7/2021)

tilläggas att siffrorna visar inga plötsliga förändringar från en månad till en annan för dessa två koder.

När jag började med min undersökning och formulerade mina hypoteser trodde jag antalet artiklar om rasism skulle vara högre i mars än i början av den undersökta perioden samt att information om det skulle i allmänhet vara mer framträdande. Men när man tittar på tabellerna i kapitel V., är alla numren för dessa rubriker i låga siffror. Storbritannien hade flest av sådana rubriker, medan Sverige hade minst. Det kan vara en direkt effekt av det totala antalet rubriker som producerades under denna period. Ingen kan förneka att pandemin hade en uppenbar effekt på asiatiska minoriteter. Och, även om det är förvånande att detta sociala problem inte diskuterades mer i medier, är det mycket möjligt att det beror på den korta perioden jag valde för undersökningen. Perioden från slutet av januari till början av mars är inte tillräckligt lång för att rasproblem som detta skulle kunna bli påtagliga. Jag tror att om man skulle titta på en längre period, kanske till och med ett helt år, skulle omnämnande av rasfrågor vara vanligare på grund av att pandemieffekterna skulle bli mer påtagliga och innebära en ökning av hatbrott mot asiatiska gemenskaper i västvärlden. Dessa siffror kan också vara en direkt effekt av det begränsade antalet rubriker jag har studerat. Om vi skulle titta på varje rubrik som publicerades under denna period, är det möjligt att rasism skulle vara ett mer framträdande ämne än det som visats här. Jag tror att det skulle vara en intressant punkt att undersöka i framtida forskning.

VI.5. Rubriker om viruset Slutligen kommer den sista jämförelsen - hur de olika medierna skrev om viruset. Även om sättet hur viruset beskrevs inte kopplas direkt till rasism, påverkade det indirekt människors syn på både viruset och stället där det dök upp. Därför är det viktigt att vi tar hänsyn även till den här aspekten när vi pratar om medias påverkan på allmänheten. När man tittar på koder som används för att beskriva viruset, exempelvis "viruset är dödligt", "viruset är farligt" och så vidare, är deras antal lika i alla nyhetskanalerna. Mediernas huvudsyfte med medier var att informera sina läsare om hur farligt viruset var och att upplysa dem. Därför är dessa siffror inte förvånande. Mängden av dessa rubriker var stor i början och förblev, i de flesta fall, densamma under de följande månaderna. Det var ingen stor skillnad i representationen av viruset mellan januari och mars.

Skillnaden mellan medierna i de tre länderna finns i huruvida de påstod att viruset skulle fruktas eller inte. Bland dessa länder rapporterade man i Storbritannien mest att viruset skulle fruktas – i min korpus finns det 24 rubriker som kan tolkas på det sättet. Dessa rubriker balanserades inte på något sätt med rapporter om att viruset inte var något att oro sig för, eftersom både Sverige och Storbritannien bara noterade några sådana rubriker. Även om de

flesta rubrikerna fungerade som en varning för läsarna att ta hand om sig själva, påpekade de samtidigt hur hemsk situationen var. Denna rädsla, i kombination med omgivningen och tidigare erfarenheter, kunde ha lett till att människor letade efter den skyldige. Just nu är det inte möjligt att dra slutsatsen om dessa rubriker hade några sådana effekter på det eller inte, eftersom de inte var direkt knutna till Kina, till skillnad från de två tidigare kategorierna som fokuserade på Kina och myndigheternas framgångar. Å andra sidan, har kroatiska medier samma antal rubriker som säger att viruset måste fruktas och att allt är under kontroll (och därför finns det ingen anledning till panik). Denna information kan vara en följd av de kroatiska mediernas ovilja att kritisera myndigheterna. I alla de tre länderna minskade antalet rubriker över tiden.

En annan aspekt som är värt att diskutera är huruvida medier visade viruset och Kina som något exotiskt. Sådana beskrivningar var indirekta. På grund av det blir tanken att Kina är "den andra" starkare, vilket fjärmade det längre från västvärlden och gjorde det lättare för läsarna att tilldela Kina skulden. Jag förväntade mig att hitta de flesta av dessa rubriker i kroatiska medier eftersom de verkade mer benägna att visa Kina på ett sådant sätt. Emellertid var rubriker som dessa extremt sällsynta i kroatiska medier och dök inte alls upp i de engelska. Viruset beskrevs som mystiskt oftare i de svenska nyheterna, men, med tanke på deras neutrala skrivstil, var dessa rubrikers effekt inte synlig. Sådana rubriker publicerades mest i början av pandemin och deras antal minskade efteråt bland i både svenska och kroatiska nyhetskanalerna.

VII. Slutsats

I början formulerade jag tre hypoteser om de valda mediernas inflytande på sina läsare och hur det förändrades över tiden. Min första hypotes påstår att den bilden av pandemin och minoriteter hade förändrades mellan den 26 januari och den 8 mars. Uppsättningen av koder som jag använde i min analys och som baserades på min korpus, liksom analysresultaten, har visat att mediernas representation av de undersökta omständigheterna var mycket dynamisk i alla kategorierna. Med tiden anpassade medierna sig till den nya situationen i periodens senare skeden. Till exempel, i början av pandemin var fokus främst på Kina, men efterhand blev Kina mindre och mindre relevant för COVID-19-diskursen, fokuset flyttade till Italien, som hade blivit en viktig punkt i virusets spridning i Europa i mars. Detsamma kan sägas för hur minoriteter behandlades i samband med viruset. Med tiden lämnade beteckningen "kinesiskt" eller "Wuhan-virus" diskursen kanske därför att den ansågs skadlig för minoriteterna. Försäkringen om att myndigheterna tog hand om oss var också mer närvarande

i början av pandemin, men med tiden dök fler kritiska rubriker upp. Nyhetsrapportering är aldrig statisk. Ny information kommer ständigt och journalister måste anpassa sig till detta. Vi kan dra slutsatsen att detsamma gäller nyheter om COVID-19 som publicerades under den undersökta perioden och att det i vissa fall skedde drastiska förändringar (exempelvis vad gällde Kinas representation mellan januari och mars).

Min andra hypotes sa att bilden av coronavirusutbrottet och minoriteter var olik i Sverige, Kroatien och Storbritannien. Det testades genom kodningsprocessen av min korpus. Det finns en väldigt stor skillnad mellan Storbritannien, Sverige och Kroatien - i allmänhet, vad gäller kultur och seder och likaså i hur de hanterade nyheter om coronavirus. De engelska medierna skrev mer om viruset och talade mer om Kinas misslyckande att innehålla det i början. De presenterade också viruset som en fara för den engelska befolkningen. De kroatiska nyheterna liknade engelska, men de var inte lika extrema, medan de svenska skilde sig åt. De svenska medierna skrev inte så ofta om pandemin och på grund av deras mycket neutrala skrivstil fanns det inte mycket att hämta från deras formuleringar då jag analyserade dem. Det är möjligt att det var en följd av Sveriges politik om virusets spridning och deras långsamma reaktion på det. Baserat på allt detta kan man säga att rapporterna skilde sig åt i alla länder på grund av skillnaden i kultur och politik.

Min sista hypotes kopplar till nyhetsartiklar om främlingsfientlighet och rasism. Jag förutsåg att det skulle finnas många nyheter om rasism i min korpus. Enligt siffrorna, fanns det dock ingen större uppgång i antalet nyheter om rasistiskt hatbrott. De små siffrorna kan vara ett resultat av den korta perioden som beaktats. Det betyder inte att rasism och mängden hatbrott inte ökade under denna period utan att problemet inte diskuterades allmänt i medier.

Rasismen blev ett stort problem som plågar våra samhällen under denna pandemi, enligt olika artiklar om rasistiskt hatbrott som har dykt upp nyligen.⁷⁰ Medan medier definitivt har makt och kan påverka läsarens åsikter, till och med rasistiska övertygelser, är det omöjligt att visa i vilken grad dessa övertygelser inspirerades av medier och i vilken grad de bara var en del av personens uppväxt och omgivning. Jag tror att i fall denna undersökning nu skulle göras igen, skulle man upptäcka en stor skillnad bland länderna och samtidigt mellan de tidigare och de aktuella resultaten. Om sådan forskning gjordes, tror jag att vi skulle kunna se virusets effekter på vårt samhälle tydligare och lika så en förändring i journalisters rapportering om viruset också. En studie av detta ämne i större skala skulle ge oss mer information, vilket möjligen kunde leda till en bättre insyn i hur mycket medier har påverkat

⁷⁰ <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-56218684> (4/1/2022)

allmänheten i detta avseende. Jag är övertygad om att det är något som är värt att studera, eftersom det kan lära en hur man de kan läsa nyheter mer kritiskt, hur kraftfullt språk egentligen är och till slut kan det kanske på lång sikt förhindra ytterligare skada för minoriteter i hela världen.

VIII. Summary

The Role of Media in the Rise of Xenophobia and Racism During COVID-19 Outbreak: Analysis of News Headlines

In January 2020 the world suddenly began to change. A new threat to life as we know it emerged in Wuhan, a town in central China that would soon become known as the starting point of one of the worst pandemics to plague our world in recent history – the coronavirus pandemic. The number of those infected and the deceased rose daily, reaching millions, while the economy suffered under the sudden standstill. Our daily lives changed completely in a matter of months and, as society tried to adapt, a question arose – who was to blame for this grim situation? All eyes were on China.

Since the outbreak, xenophobia and racism increased against Asian communities in various parts of the world. Sadly, in some areas this escalated from mere accusations to aggression, especially in the USA, where violence against Asian people reached new heights and resulted in mass shootings.⁷¹ In part, this fear and hate was a result of pre-existing prejudices and nationalist attitudes, but subliminal messages in the media, intentional or not, could also have added to the growing aversion and mistrust. Since the world of media is dominated by white readers, representation plays an important role in how minorities are perceived by the public. (Van Dijk 2000: 37) Sometimes what people see and read in the news is their only contact with a certain minority, meaning it is also the only image they have of said minority.

The main goal of this thesis is to look deeper into how the English, Croatian and Swedish media reported on the COVID-19 outbreak and China in January, at the beginning of the pandemic, in relation to how they wrote about it in March, when the outbreak became more prominent in Europe, mainly Italy. Headlines of six different news outlets from three different countries made up the corpus studied. Due to the immense size of this topic, the research has been narrowed down to these three main hypotheses:

1. The portrayal of the outbreak and the minorities changed during the period between the 26th of January and the 8th of March.

⁷¹ <https://www.nytimes.com/live/2021/03/17/us/shooting-atlanta-acworth> (6/7/2021)
<https://edition.cnn.com/2021/05/05/us/anti-asian-hate-crimes-study/index.html> (6/7/2021)
<https://www.voanews.com/usa/attacks-asian-americans-spiked-164-first-quarter-2021> (6/7/2021)

2. English, Croatian and Swedish media reported on the outbreak and minorities in different ways.
3. The number of headlines about racism was larger in March than in January.

These hypotheses were all studied through discourse analysis. The theoretical part focused greatly on establishing the basic building blocks of critical discourse analysis. In addition to covering some basic concepts, such as context and discourse models, this theoretical section also delves into newspaper ideology, shared knowledge of readers, as well as previous research on racism within the media and its effects on the public.

Theoretical framework

According to Malcolm Coulthard (1985: 3), the work of George and Robin Lakeoff, who argued that grammar cannot be studied without meaning and social context, left a lasting impact on discourse analysis. When discussing discourse analysis, the main focus is on how language behaves in different situations. Language changes based on the context people use it in. These instances are referred to as 'discourse models'. (Gee 1999: 71) Discourse models are simplified, often unconscious and obvious theories about how the world works and we use them to make our daily lives easier. (Gee 1999: 71) These models are mental, dynamic, schematic, they derive from unique experiences (therefore they are subjective), they are often planned and egocentric, but most importantly, they are culturally diverse. (Van Dijk 2008: 16-24) Dijk stated that if we want to understand a certain discourse, we need a large amount of "knowledge about the world". (2008: 1) This knowledge does not only include specific knowledge about a certain subject matter, but also social knowledge of how to communicate in different contexts. Dijk (2008: 8) further explains this in *Society and Discourse*: "Cultural members thus learn that categories such as gender, age, ethnicity, status, kinship, intimacy or power are often relevant to the appropriate production or understanding of text or talk. Fundamental to a mutual understanding is to understand each other's intentions." In short, the social aspects of language and our knowledge of different subjects must be taken into account when examining language.

Social knowledge and news ideology play a major role in the creation of a news article. Colleen Cotter (2010: 2) stated in her book *News Talk - Investigating the Language of Journalism*: "News language reflects and reinforces social norms, displays agendas, and develops identities, actions that are accomplished through language and the interaction of journalists, the public and human and natural events." How someone writes an article can

change drastically depending on who the target audience is. If a newspaper leans more towards conservative audiences, their view of the world would differ drastically from a liberal point of view. (Fowler 1991: 84) This is often reflected in the most integral part of the reproduction of ideology in the newspapers – vocabulary. (1991: 84) Although the primary task of journalists is to clarify and simplify complex news, while remaining completely neutral, this is not often achieved in reality. (Colleen 2010: 9) Since the world of media is dominated by white readers and writers (Van Dijk 2008: 183), the white population is often shown in a positive light, while minorities are barely represented in the news or are often associated with bad things such as violence, illegality, crime, or 'strange' cultural behavior and so on. (1989: 218) This negative representation, in connection to the population's lack of experience with certain minorities, can lead to a shift in their opinions and ideologies. Poor wording can often be seen by the readers as being indirectly racist. Dijk calls this type of racism "new racism". This form of racism is hidden in texts. It is symbolic and never obvious and allows the group in power to save face. (2000a, 34) While this form of racism differs greatly from some of the older forms, such as slavery, segregation and lynching, it is still harmful to minorities. Due to the nature of this type of racism, this research focused on phrases used in relation to China and its people in the headlines gathered, in order to establish whether this negative representation was present during the initial breakout of the coronavirus and whether this type of language could have affected the increase in racism throughout the world.

Corpus and Analysis

In order to study such phrases, I established a corpus of headlines chosen from six different Croatian, English and Swedish news outlets. All headlines were published during the period between the end of January and the beginning of March. The news outlets that were chosen are the following: *The Independent* and *Daily Mail* as sources for the English headlines, *24 sata* and *Večernji list* for Croatian headlines and finally *Dagens Nyheter* and *Aftonbladet* for Swedish examples. To limit the number of headlines within the corpus, two criteria were set:

- a. All headlines must contain the word "coronavirus" or something directly related to the virus, such as "virus", "health centre", "doctor" and so on.
- b. Headlines that only report the new number of cases or deaths, without providing any other information, were removed from the analysis.

Even though the number of headlines was reduced with these criteria, they still numbered in the thousands for some outlets. Therefore, 60 headlines were chosen per outlet (20 for each month) and a corpus of 354 randomly selected headlines was created.

Once the corpus was established, a list of question was made to help in the analysis of these headlines. The questions used were largely inspired by James Paul Gee's approach to discourse analysis, which is described in detail in his book *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method* (1999) as he focuses a lot on the social aspects of language. With this list of questions, which took various factors into account: from situated meanings to intertextuality to the social goods connected to discourse models, the coding process began. In coding, the linguist will often look at the situated meaning of certain phrases as the meaning can be drastically different based on its context. In this case, the main focus was on the pandemic context. A list of codes was made in relation to this and then each phrase in the headlines was studied and assigned a situated meaning. Based on these situated meanings, the headlines were then placed under different codes. The codes themselves were divided into three categories: those related to China, those related to the authorities and those related to the virus. After all of the selected headlines were arranged into these categories, they were analyzed based on which country they came from and how they changed from the end of January to the beginning of March.

The results

English headlines. Some of the two largest English news outlets were selected in this research – *The Independent* and *Daily Mail*. These two were chosen based on their availability, as well as their incredible reach. In relation to COVID-19, the number of headlines between these two outlets differed greatly. *The Independent* rarely wrote about coronavirus in the beginning and by the end of this period had a total of about 200 headlines, most of which were published during the first week in March. On the other hand, *Daily Mail* had over 100 headlines daily, resulting in thousands of headlines. This huge difference was the direct result of the fact that *Daily Mail* readily reported on any new case outside of China in the beginning, while *The Independent* posted headlines which contained more information, rather than just numbers. Both outlets showed a rich writing style, which made them more susceptible to errors that could have potentially resulted in indirect racism.

What stood out the most when studying the headlines relating to China was the phrase "the Chinese virus" or "Wuhan virus". This phrase was quite prominent in *The Independent* and it

created a strong link between China and the coronavirus. According to Jérôme Viala-Gaudefroy and Dana Lindaman, although there was no malicious intent behind the phrase "Chinese virus", these words personified the threat. They wrote: "Personification is metaphorical: its purpose is to help understand something unfamiliar and abstract (i.e. the virus) by using terms that are familiar and embodied. But as cognitive linguists George Lakoff and Mark Johnson have long shown, metaphors are not just poetic tools, they are used constantly and shape our world view."⁷² *Daily Mail* only had one instance of such phrasing during these three months. The phrase was soon omitted completely by both outlets after the controversy it sparked.⁷³ Mentions of the nationalities of the infected were also quite common in the beginning; however, as the focus shifted to Italy, the number drastically fell in both cases. Both outlets avoided naming China as the culprit, but there were instances of emotionally charged language, which could be viewed as a form of manipulation in the media. (Van Dijk 1989: 234) Often these headlines included describing China as conquering the world.

In addition to the representation of China during the COVID-19 outbreak, the portrayal of the authorities greatly influenced the public as well. Showing the authorities in control prevented a potential huge wave of panic. Both *The Independent* and *Daily Mail* had a large number of headlines that portrayed them as heroes, opting to ignore their failures. This closely ties to Dijk's view that the media will often show their own group in a more flattering way, while pointing out the negatives in connection to 'the other'. (2008: 166) In general, headlines about the authorities were rare in both outlets. While racism was a topic for outlets tackled, they did so only in rare instances.

In relation to the virus, both outlets highlighted the enormous negative impact the virus has had on our society. None of the news described the virus as something mysterious and exotic, but instead focused on hard facts. Their representation of the virus showed that it was something to take seriously, but nothing to panic about.

Croatian headlines. *Večernji list* and *24 sata* were chosen as the main outlets for the Croatian media due to their popularity with the public and their different political views. Both outlets had a similar number of headlines that discussed the COVID-19 outbreak, reaching

⁷² <https://theconversation.com/donald-trumps-chinese-virus-the-politics-of-naming-136796> (16/4/2021)

⁷³ <https://theconversation.com/donald-trumps-chinese-virus-the-politics-of-naming-136796> (16/4/2021)

hundreds during the selected period. The Croatian writing style varied from the English one as the Croatian headlines were often shorter, simpler and in general used fewer adjectives.

When it comes to the portrayal of China in relation to the virus, there were no headlines in either of the two outlets that showed any direct link between the two. Often the relation between the two was only shown by stating the nationality of the infected, which in some cases was completely unnecessary and could potentially have had negative consequences for Asian minorities. Both outlets warned their readers of China being a dangerous place due to the virus; however, while this could be deemed negative, the number of these headlines was insignificant. In addition to this, we can also see that both news outlets refrained from portraying China as the enemy. Only in two or three instances did they state that something Chinese (such as squatting toilets) could have been the cause for the virus. Reports on China dropped drastically in March. This is due to the virus' prevalence in Italy.

The Croatian media focused mostly on reducing panic among the Croatian population. This is further confirmed by the large number of headlines referring to the authorities looking after their people during these dire times. This positive type of representation was not just limited to Croatian authorities, but the Chinese as well. Moreover, headlines about authorities' failures or those which questioned their decisions were rare. Due to the small number of these headlines, their impact was minimal, especially when faced with such a large number of positive headlines about the authorities. Finally, when it comes to racism, this issue was rarely mentioned in Croatian media. Out of the four headlines that did mention this social problem, almost all of them talked about racism in other countries such as the USA and Russia. Croatia was never mentioned in any racist contexts.

Just like in the English media, the virus was often described as deadly and dangerous. The approach *Večernji list* and *24 sat* took when talking about the virus differed. *24 sata* stated more frequently that the virus should not be feared, while *Večernji list* was more prone to highlighting its dangers. Finally, at the beginning of the pandemic, both the *Večernji list* and *24 sata* spoke of the virus' source as something exotic or mysterious and usually it was related to Chinese culture. Even though Croatia has had more dealing with China in the last few years, it is still viewed as exotic by most. These types of headlines appeared at the beginning of the pandemic in both outlets; however, they were rare.

Swedish headlines. The Swedish headlines from *Dagens Nyheter* and *Aftonbladet* stood out from the English and Croatian ones. The huge difference arose from how the initial virus

breakout was handled by the Swedish government. While Croatia and the UK were thrown into a state of panic, the Swedish government approached the issue in a more leisurely way. In Gretchen Vogel's (2020a) words: "While cities worldwide turned into ghost towns, Swedes could be seen chatting in cafes and working out at the gym."⁷⁴ The negligence, which went on to define Sweden's policy in relation to the pandemic, is clearly reflected in the descriptions and the number of headlines. During the selected period, *Aftonbladet* only had 54 headlines on this topic, which is significantly lower than any English or Croatian news, while *Dagens Nyheter* also had an insignificant number when compared to the rest of the world. In addition to the large quantitative gap, the Swedish headlines gathered also showed many qualitative differences in comparison to the English and Swedish ones. While the other two often used a richer style of writing full of adjectives and sometimes complex sentences, the Swedish media championed a more "bare" style of writing that focused solely on relaying information to the public, therefore nothing stood out as harmful to Asian minorities in any way.

While China was rarely discussed in Swedish media, authorities were brought up quite often. Both *Aftonbladet* and *Dagens Nyheter* strived to show the government as having a firm grip on the situation during this period. However, while both described the authorities as helpful, *Dagens Nyheter* was also more prone to criticizing them by stating a faster reaction to the pandemic could have resulted in less cases and therefore less deaths long-term. Furthermore, both outlets show a lack of articles on racism. Due to the fact that the virus was not viewed as a threat, its effects on Asian communities across the world were overlooked by the media in Sweden.

Discussion about the virus itself made up most of the news in regard to COVID-19. Both outlets often described it as dangerous, but avoided explicitly mentioning just how deadly it truly was. The style of writing remained purely informative and neutral, making any possibility of panic nearly impossible.

Comparison. The news in these three different countries can be compared based on five things: the number of articles on COVID-19 published between January and March, the writing style of various media, the headlines about China, the headlines about the government, and finally, the headlines on the virus itself. News about the coronavirus was

⁷⁴ <https://www.sciencemag.org/news/2020/10/it-s-been-so-so-surreal-critics-sweden-s-lax-pandemic-policies-face-fierce-backlash> (29/04/2021)

more popular in some areas than others. Countries, such as Sweden, which did not see the virus as a great threat, rarely wrote about it, while those who saw the potential danger, such as Croatia and the UK, had more headlines about the virus during this period. Major differences could also be found in the style of writing. Taking into consideration the writing styles when studying the numbers, we can conclude that the richer the style, the more prone the news outlet is to having ambiguous meaning. *The Independent's* and *Daily Mail's* headlines often included a vast array of adjectives and complex sentences, leaving more room for mistake, while the Swedish headlines were always straight to the point. No potentially questionable remarks could be found in the Swedish headlines. Croatian headlines did often contain adjectives, though significantly less than the English ones.

According to the figures, the English media discussed China the most in relations to the virus. However, while the numbers were drastically higher than the other two in the beginning, by March the amount of headlines concerning China was lower. The negative representation of China was in most cases tied to the term “Chinese virus”, but its use greatly diminished after January. This gradual switch to a more neutral language could have been a result of two things. The first would be to the fact that media’s focus switched from China to Italy in March. The second reason, which cannot be proven so easily, is that the media consciously changed their approach due to the growing racism. Its effects could have left a mark on the English public, as they had the most headlines that painted China as the villain, while the Croatian and the Swedish public most likely weren’t influenced as much, due to the low numbers. Still, more research would need to be conducted to establish if these headlines really did have such great, lasting effects.

As opposed to the representation of China, all the media strived to show their government in the best possible light. Most of these headlines referred to the authorities’ attempts to keep us safe from the virus. There was no distinct difference between the English, Croatian and Swedish media’s approach to such topics. However, the Swedish and English news outlets were more likely to criticize their governments, while the Croatian ones focused solely on the positives. The Swedish media was especially vocal about its authorities’ failures to keep the public safe. All of the media also showed a very small number of headlines about racism. The UK had the largest number of these headlines, while Sweden had the lowest. The lack of articles about racism and xenophobia could be a result of the short period studied. Another reason could be the limited number of articles studied. An interesting research point would be to compare a larger number of articles from the start of the pandemic to our current situation,

to see if xenophobia and the pandemic's effects on Asian communities is mentioned more often or not.

Finally, the last comparison focused on the representation of the virus itself. The virus was often referred to as dangerous and deadly in all three of the countries; however, when it came to whether the virus needed to be feared, they had different approaches. The UK had the most headlines stating the virus was to be feared. This could have potentially resulted in panic as they were not balanced out with calming headlines. Sweden rarely talked about the virus other than informing the public of what it could do. Croatian and Swedish media were more prone to describing the virus and its source as mysterious and exotic. However, the number of these headlines was so small that it couldn't have alienated China in the public's eye.

Conclusion

Three different hypotheses were established at the beginning of this research. The first one questioned whether the representation of China and Asian communities changed within the period between the 26th of January, the beginning of the pandemic, and the 8th of March. The corpus shows this representation was dynamic and would often adapt itself to the situation at hand and what was more imminent in our own vicinity. The second hypothesis focused on whether there was a difference in how the media wrote about minorities, the authorities and the virus in three different countries – Croatia, Sweden and the UK. Through the coding process, it was established that the variations between these countries arose from their writing styles, but also how their respective countries handled the pandemic. Finally, the last hypothesis concerned itself with racism and the number of headlines about its rise. Surprisingly, the number of headlines that highlighted this issue was small and insignificant on a larger scale; however, this could be a direct result of the short period studied as well as the limited corpus.

IX. Sažetak

Uloga medija u porastu ksenofobije i rasizma uslijed izbijanja COVID-19: Analiza novinskih naslova

Godinu 2020. je obilježio virus COVID-19. Broj zaraženih je znatno rastao iz dana u dan te se strah ubrzo počeo širiti kroz društva diljem svijeta. Uz taj su se strah također počeli širiti, pogotovo u zapadnim državama, ksenofobija i rasizam prema Azijatima. Prijašnja istraživanja pokazala su da mediji igraju važnu ulogu u razumijevanju svijeta i drugih kultura te da njima, na Zapadu, dominiraju bijelci (Van Dijk 2000: 37). Zbog te informacije postavlja se pitanje o poziciju manjina u svijetu medija. Ponajviše koliko negativni podtekst može utjecati na čitateljevu perspektivu prema manjinama te koliki utjecaj su mediji imali na porast rasizma tijekom pandemije.

Na početku istraživanja je sastavljen korpus od 354 novinska naslova o Kini, tijelima vlasti i virusu. Naslovi su prikupljeni iz šest različitih novina iz tri države – Ujedinjenog Kraljevstva, Hrvatske i Švedske – u periodu od 26. 1. 2020. do 8. 3. 2020. Ti naslovi su onda bili kodirani kako bi se moglo uspostaviti postoji li razlika u prikazu Kine, vlasti i virusa među državama, ali i između medija unutar unutar svake od tih država. Osim toga, jedno se od istraživačkih pitanja odnosilo na promjenu u broju članaka o rasizmu između siječnja i ožujka 2020. godine.

Korpusom je utvrđeno da je slika Kine, vlasti i virusa u medijima bila dinamična te se mijenjala prema situaciji. Kodiranjem je također ustanovljeno da među državama postoji razlika u pisanju o ovim temama. U nekim slučajevima, ove varijacije su bile rezultat stila pisanja (npr. engleski mediji imaju bogatiji stil naspram hrvatskih i švedskih), a u drugim slučajevima ta razlika je mogla biti posljedica politike (npr. Švedska nije odmah reagirala i sve zatvorila kao Ujedinjeno Kraljevstvo i Hrvatska). Suprotno očekivanjima, broj naslova o rasizmu je bio nizak u svim medijima tijekom cijelog perioda. S obzirom na kratak period koji se proučavao, ne može se utvrditi koliki utjecaj su mediji imali na porast rasizma u društvu, a koliko su tog rasizma ljudi usvojili prije. Međutim, kada bi se ovo istraživanje ponovilo na znatno većem i raznolikijem korpusu, imali bi bolji uvid u kojoj mjeri mediji mogu utjecati na publiku i njihovu perspektivu.

X. Referenser

- Björklund, Kelly och Ewing, Andrew. 2020b. "The Swedish COVID-19 Response Is a Disaster. It Shouldn't Be a Model for the Rest of the World" på: <https://time.com/5899432/sweden-coronavirus-disaster/>, åtkomst 16. 04. 2021
- Castelló, Enric. 2016. "Anderson and the Media. The strength of "imagined communities" i: *Journal on Culture, Power and Society*, vol 1. 59-63
- Cotter, Colleen. 2010. *News Talk: Investigating the Language of Journalism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coulthard, Malcolm. 1985. *An Introduction to Discourse Analysis*. Harlow: Longman Group UK.
- Fowler, Roger. 1991. *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. Abingdon: Routledge.
- Garcia, Marion R. 2007. "A new colorful daily in Croatia: ready for the 'digital-age reader'" på: http://garciamedia.com/blog/24_sata_a_new_colorful_daily_in_croatia_ready_for_the_digital_age_reader/, åtkomst 16. 04. 2021
- Gee, James Paul. 1999. *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method*. Abingdon: Routledge.
- Jørgensen, Marianne Winther och Phillips, Lousie. 2000a. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Menz, Florian. 1989. "Manipulation Strategies in Newspapers: A Program for Critical Linguists" i: Wodak, Ruth. *Language, Power and Ideology: Studies in Political Discourse*. Amsterdam: John Benjamins B. V, 227-250
- Popović, Helena *et. al.* 2010a. "The Case of Croatia" i: *Background Information Report: Media policies and Regulatory Practices in a Selected Set of European Countries, the EU and the Council of Europe.*, 77-104
- Quasthoff, Uta M. 1989. "Social prejudice as a resource of power: towards the functional ambivalence of stereotypes" i: Wodak, Ruth. *Language, Power and Ideology: Studies in Political Discourse*. Amsterdam: John Benjamins B. V, 181-196

- Van Dijk, Teun A. 1989. "Mediating racism - The Role of the Media in the Reproduction of Racism" i: Wodak, Ruth. *Language, Power and Ideology: Studies in Political Discourse*. Amsterdam: John Benjamins B. V, 199-226
- Van Dijk, Teun A. 2000. "New(s) Racism: A Discourse Analytical Approach." i: Cottle, Simon. *In Ethnic Minorities and the Media: Changing Cultural Boundaries*. Buckingham: Open University Press, 33-49
- Van Dijk, Teun A. 2008. *Discourse and Context: A Sociocognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Dijk, Teun A. 2008a. *Discourse & Power*. Hampshire: Palgrave Macmillan
- Van Dijk, Teun A. 2009. *Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Dijk, Teun A. 2016. "Racism in the Press" i: Bonvillain, Nancy. *The Routledge Handbook of Linguistic Anthropology*. New York: Routledge, 384-392
- Viala-Gaudefroy, Jérôme och Lindaman Dana. 2020. "Donald Trump's 'Chinese virus': the politics of naming" på: <https://theconversation.com/donald-trumps-chinese-virus-the-politics-of-naming-136796>, åtkomst 16. 04. 2021
- Vogel, Gretchen. 2020a. "Sweden's Gamble" på: <https://www.science.org/content/article/it-s-been-so-so-surreal-critics-sweden-s-lax-pandemic-policies-face-fierce-backlash>, åtkomst 16. 04. 2021